

T.C.
THRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÖRSEL KÜLTÜR ANABİLİM DALI
YÜLSEK LİSANS TEZİ

**EROTOKRİTOS ŞİİRİNDE
MİTİK VE GERÇEKÇİLİK**

MARİA FARMAKİDOU

TEZ TANIŞMANI
YARD. DOÇ. DR. ÖZKAN ERTUĞRUL

EDİRNE, 2017

T.C.
TRAKYA ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
GÖRSEL KÜLTÜR ANABİLİM DALI

.....PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

.....
..... tarafından hazırlanan
.....
Konulu **Yüksek Lisans** tezinin Sınavı, Trakya Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim
Yönetmeliği'nin 9.-10. maddeleri uyarınca .....
.....
..... 'da yapılmış olup, yüksek lisans tezinin
*..... ile karar verilmiştir.

JÜRİ ÜYELERİ	KANAAT	İMZA
Prof. Dr. Engin Belsoğ	Kabul edilmesine	
Doç. Dr. Sinan Özer	Kabul edilmesine	
Y. Doç. Dr. Özkan Erdemir	Kabul edilmesine	

* Jüri üyelerinin, tezle ilgili kanaat açıklaması kısmında "Kabul Edilmesine/Reddine" seçeneklerinden birini tercih etmeleri gerekir.

T.C
YÜKSEKÖĞRETİM KURULU
ULUSAL TEZ MERKEZİ

TEZ VERİ GİRİŞİ VE YAYIMLAMA İZİN FORMU

Referans No	10149267
Yazar Adı / Soyadı	MARIA FARMAKIDOU
Uyruğu / T.C.Kimlik No	TÜRKİYE / 99679824352
Telefon	5384841622
E-Posta	mariafarmakidou1990@gmail.com
Tezin Dili	Türkçe
Tezin Özgün Adı	Erotokritos Şiirinde Mitik ve Gerçekçilik
Tezin Tercümesi	The real and mythical places in Erotokrotos
Konu	Eğitim ve Öğretim = Education and Training
Üniversite	Trakya Üniversitesi
Enstitü / Hastane	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Görsel Kültür Anabilim Dalı
Bilim Dalı	
Tez Türü	Yüksek Lisans
Yılı	2017
Sayfa	68
Tez Danışmanları	YRD. DOÇ. DR. ÖZKAN ERTUĞRUL 33596260510
Dizin Terimleri	
Önerilen Dizin Terimleri	
Kısıtlama	Yok

Yukarıda bilgileri kayıtlı olan tezinin, bilimsel araştırma hizmetine sunulması amacı ile Yükseköğretim Kurulu Ulusal Tez Merkezi Veri Tabanında arşivlenmesine ve internet üzerinden tam metin erişime açılmasına izin veriyorum.

02.06.2017

İmza:.....

Tez adı: Erotokritos Şiirinde Mitik ve Gerçekçilik

Hazırlayan: Maria FARMAKIDOU

ÖZET

V. Kornaros'un döneminin pek çok edebi eserinde olduğu gibi, böyle Erotokritos'ta da çalışmaları yukarıdaki yapılmış sorunların çoğu, sorguya ve gelecek sorunlar için "keşfetmeye" ama ortaya çıkan konulara da kaynaklar kurmaktadır.

Erotokritos büyük öyküsel bir şiir, masalın örgüsü ile ölçülerle yazılmış bir roman. Eylem putperest Atına'da geçer. Çok sayıda mısralarda (10.000'den fazla) mutlu sona ve evliliğe ulaşana kadar, Erotokritos'un ve Aretusa'nın geçtiği aşkını anlatır.

Şiir, beş bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde iki gencin duygusu nasıl doğar ve büyütür görürüz. İkinci bölümde Kral Hercules, Aretusa'nın babası tarafından düzenlenen kargı savaşı anlatılır.

Şairin ilhamı yabancı modeller şövalyelik roman olmasına rağmen Erotokritos'la Yunan dili zenginleştirmeye becermiş ve onun eseri 17 yüzyıllık edebiyatın ve sanatın tarihinde, tarihi geçiş bir dönemini ibaret olmuş.

Name of the Thesis: The real and mythical places in Erotokritos.

Name: Maria FARMAKIDOU

ABSTRACT

This essay comments both on the mythical and real elements of Erotokritos, a poem written by Vintsentzos Kornaros. It also focuses on the time and place this Cretan poem was written.

Erotokritos is a big prose fiction poem that reminds us of a fairytale. Its story takes place in the gentle town of Athens. In its numerous verses (over 10.000) we learn the story of two young lovers, Erotokritos and Aretousa. The story ends with their marriage.

Another issue examined in this essay is the poem's iconography. The poem's anthropological and topographical features are very interesting.

The poet was inspired by foreign chivalric fiction. Erotokritos has been read by many middle class people since the 19th and 20th century. The chronicle of the poem in comparison with the identification of the poet consists of an important literary issue.

The story, in general, is strongly influenced by the prose fiction chivalric tale *Paris et Vienne*. Vintsentzos Kornaros had surely known the French prototype and many other Italian translations.

The essay also focuses on Erotokritos' grammatical and historical aspects in terms of literary analysis. A Turkish and a Romanian translation have been included, too.

ÖNSÖZ

Buradaki tezde “V. Kornaros'un Erotokritosundaki masalsı ve gerçek yeri” başlıklı Trakya Üniversitesinin Görsel Kültür Sübesinin Yüksek lisans programının çerçevesinde özenle hazırlamış

Bu pozisyondan bana bu çok ilginç bir konu ile uğraşmaya fırsat verdiği için öğretmenlerime Ozkan Ertoğlu Bey ve Athanasio Kugulo Bey teşekkür etmek istiyorum. Bu noktada değerli yardım için özellikle kaynakçanın toplamasının prosedüründe Sayın Evangelos Papathanassiou teşekkür etmek istiyorum.

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT	ii
ÖNSÖZ.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
GİRİŞ	1

Bölüm: A

Erotokritos'un eserinde filolojik sorunları.

Giritli Edebiyatı	5
Erotokritos'un “dili”	6
Şairin tarihlendirmesinin sorunu	7

Bölüm: B

V. Kornaros'un şiirinin yeri (Dış Yerleri).

Yerin ve Zamanın tarihi yaklaşması	10
Şiirin yeri	13
Erotokritos'ta yerin tasviri	14
Kargı savaşlarının yeri	16
Erotokritos'taki doğa	19

Bölüm: C

« Erotokritos» şiirin binaları (İç Yerleri).

Saray	26
Aretusa'nın odası	28

Erotokritos'un evi	30
Hapishane	31

Bölüm: D

Erotokritos'taki el yazısı ve ikona sanatı.

El yazısı	33
Yedi Adaları el yazısı	37
L. Petraki'nin resimlendirilmiş el yazısı	39

Bölüm: E

Gerçek el yazısına göre masalsı görü	43
---	-----------

SON SÖZ	46
----------------------	-----------

İKONOĞRAFI	48
-------------------------	-----------

KAYNAKÇA	56
-----------------------	-----------

GİRİŞ

Bu tezde V kornaros'un eserinin efsanevi ve gerçek yerini sunmaktadır. Bu edebi eser için birçok çalışma olmuştur özellikle orijinal el yazması için, Şairin kökenini, dil ve yazma konularında, tarihlendirmeyi ama bazıları da yer için çalışmalar olmuş. V. Kornaros'un döneminin pek çok edebi eserinde olduğu gibi, böyle Erotokritos'ta da çalışmaları yukarıdaki yapılmış sorunların çoğu, sorguya ve gelecek sorunlar için “keşfetmeye” ama ortaya çıkan konulara da kaynaklar kurmaktadır. Yerel ve zamansal unsurlarının vurgulaması bu tezin amacıdır, Vinçencos Kornaros'un giritli şiirinde Erotokritos gösterdiği gibi.

Giritli Rönesans edebiyatı Bizans'ın geleneğine ve İtalyan hümanist etkilere dayanır. İki farklı lehçeleri kullanır ve Rönesans ve Barok edebiyatının üsluplu unsurları ve motifleri vardır. didaktik dini şiiri, mizahi, aşk ve tarihî şiirleri, roman (Destan) ve drama gibi geliştirmiş edebi türleridir. Bu edebi eserlerin bazıları belli bir İtalyan standardı vardır¹. Ama Giritli ayarı orijinalinden daha yüksek estetik kalitesidir.

1453 yılında Konstantinopolis'in düşüşünden sonra ve Yunan bilim adamlarının göçü Batı'ya Türk egemenliği altında olan alanlarında gerileme gözlenmiştir. Ama büyük bir süre için Türk hakimiyetine dışında kaldığı alanlarında (Girit, Gibris, Yedi Adalar) büyük ticari faaliyet geliştirmiş, sonuç olarak edebiyat ve sanat için büyük ilgi gösterdiği bir aristokrasi meydana getirmiştir.

Batı ile ve özellikle İtalya ile ilişki Yunanistan'da da Rönesans ruhunun yayılması sonuçlanmış, basımcılığın cadı yazılı edebi metinlerin yayılmasını sağlamış ise. Venedik'te ve diğer Avrupa'nın şehirlerinin Yunan topluluklarında basıneviler oluşturmuş. Girit alanında Venedik egemenliğinin sırasında 15 yüzyıldan 17 yüzyıla kadar ve özellikle 1600 ve 1669 arasında (Türlere Girit'in teslimi) önemli bir edebi çiçekleşmesi gözlenmektedir, çünkü Venedik egemenliği Türklerindeki kadar

---

¹ M.I. Manousakas, *Venedik Egemenliğinin döneminde Giritli Edebiyatı*, Thessaloniki 1965.

hafifmiş ve ayrıca birkaç Giritli gençler Italyadaki okullarında okuduğu için Rönesans'ın ruhu adaya nakletmiş.

Erotokritos büyük öyküsel bir şiir, masalın örgüsü ile ölçülerle yazılmış bir roman. Eylem putperest Atina'da geçer. Çok sayıda mısralarda (10.000'den fazla) mutlu sona ve evliliğe ulaşana kadar, Erotokritos'un ve Aretusa'nın geçtiği aşkını anlatır. Bu hikaye içinde delikanlılık ve dostluk gibi şövalye ruhunun diğer özellikleri gösterilmek için hem “atlı savaş arabasının kargaşalıkları” «των αρμάτω οι παραχές» hem de “dostluğun bağışlaması «την φιλίας η χάρη» karıştırılır, Yunan ve Rönesans adamı olarak, şair eylemin (eserin) yeri için antik Atina'yı secer. Erotokritos'ta olaylar geleneksel, büyümlü belirsiz tarihi bir dünyada gerçekleştirilir.

Şiir, beş bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde iki gencin duygusu nasıl doğar ve büyütür görürüz. İkinci bölümde Kral Hercules, Aretusa'nın babası tarafından düzenlenen kargı savaşı anlatılır. Üçüncü bölümde iki aşkın buluşması ardı sıra gider ve Erotokritos Kral'dan Aretusa ile evlenmek için izin ister. Kral gencin küstahlığından dolayı öfkelenip onu sürgüne gönderir ve kızı Bizans'ın prensi ile evlendirmeye karar verir. Aretusa bunu kabul etmez ve kral onu hapis haneye gönderir. Erotokritos gitmeden önce Aretusa ile nişanlanır. Bu arada savaş patlar (Dörtüncü bölüm). Vlahos'un kralı Hercules'in krallığına zorla girer. belirleyici savaşında Erotokritos Arap'a dönüştürücü olarak bir çözüm sunar. Beşinci ve en son bölümde Şükrandan kral bilmeyen kurtarıcıya onun yarım krallığını vaadetir. O teklifi reddetir ve karşılık olarak Aretusa ile evlenmek ister. Kral bunu kabul eder, ama Aretusa Erotokritos'un kimliğini ortaya çıkmaya kadar kabul etmez

İkonografi Erotokritos içinde bu çalışmanın başka incelenen bir konusudur. şiir ilginç bir topografik ve antropolojik bir boyuta sahiptir. Yunanistan'nın çevresinden bahsetilir ve karakteristik açıklamaları ile her yerin temsilcileri yükseltir.

Şairin ilhamı yabancı modeller şövalyelik roman olmasına rağmen Erotokritos'la Yunan dili zenginleştirmeye becermiş ve onun eseri 17 yüzyıllık edebiyatın ve sanatın tarihinde, tarihi geçiş bir dönemini ibaret olmuş².

Halk kitabı “Erotokritos” 19 ve 20 yüzyıllık halk tarafından okunmuş. Erotokritos'un şairinin özdeşleşmesinin sorunu Thathas bey tarafından öne çıkmış³. Stathas Vincenzo Cornaro Girit kalesinin oturan bir kişisi ile özdeşleştirmiş. Stathas'tan sonra şairin doğum tarihi ve kökeni için yanlış görüşümü ile başkaları da vardı. Antonios Yannaris şairi 1486 yılında doğan başka bir Vincenzo Cornaro ile özdeşleştirmiş. Bu konu hakkında Ksanthudidis, Linos Politis, Steryos Spanakis ve Nikos Panayotakis görüşler ifade etmiş

Şairin özdeşleşmesinin sorunu Giritli şiirin tarihlendirmesi ile dolaysız bağlantılı olur. Şiirin tarihlendirmesi şairin özdeşleşmesi ile ilgili olarak edebi bir sorun yaratır. Örneğin, şair tam olarak onun eseri oluşturmak için hangi modeli takip etmiş.

Stil Aleksiouya göre Vincenzo Cornaro'nun eserinin en yüksek önerdiği tarihlendirmesi için Büyük Giritli Edebiyat Dönemindedir⁴. Böylece, Erotokritos 1646'dan önceye ait olup 1669'dan önce bitirmeli.

Genel olarak, şiirin eserinin efsanesi Paris *et Vienne* batılı bir eserden ödünçtür. Vitsentzos Kornaros çok İtalyanca çevirileri yüzünden neredeyse kesinlikle Fransızca orijinali biliyordu. Ayrıca Erotokritos başlangıçta el yazmasına yayılmıştır ve sonra Venedik'te, İtalyan Antonio Bortoli'nin⁵ basımında 1713 yılında ilk kez basılmıştır.

Belirtildiği gibi şairin özdeşleşmesinin ve tarihlendirmesinin konuları dışında, Erotokritos'un birçok önemli husus noktaları vardır, hem yazın tarihi hem de tarihsel,

² V. Kornaros, *Erotokritos*, özenli çalışma: Petrakis Logothetis, Atina, 1998.

³ St. Aleksiou, St. Aleksiou, GİRİTLİ YAYIN *VINTSENTZOS KORNAROS EROTOKRİTOS*, HERMİS, Atina 1994.

⁴ 'Οπ.π. (ηθ').

⁵ 'Οπ.π. (ιγ').

her zaman böyle bir şiirsel yaratığın edebi analiz bağlamında . Ayrıca bir Türkçe çevirisi⁶ ve Romen de vardır.

---

⁶ N.B. Tomodakis, « *Erotokritos ve Türkler*», *Driros* 1 (1957),σ. 136-137.

Erotokritos'ta

Edebi konuları

Edebiyat, farklı ırk ve etnik ya da coğrafi kökenli insanları birleştiren entelektüel bir faaliyettir, çünkü coşkuları ve duyguları, fikirleri ve düşünceleri ifade eder. İnsanların birbirlerini tanımak için yardımcı sanattır , birbirleri hakkında biraz daha fazla bilgi edinmek için ve aynı zamanda kendilerini daha iyi bilmek ,paralel yerleri ve insanları, karakterleri ve yaşam hedefine daha iyi anlaşılması için . Adam edebiyatta fikirleri ve idealleri bulur.

Onun büyük bir varlık en önemli insan iletişimi kod yardımıyla, dil ile yazılmış olmasıdır, bu hızla anlaşılmayı, doğrudan algılanmayı ve özümlemeyi yapar. Ayrıca çevirileri yabancı dillere yardımcı olur. Edebi eseri sürekli yansması ve satın alma fikirlerin kaynağıdır.

Giritli Edebiyatı: Yedi adalı şailer Giritli Edebiyatının yaratıcı etkisini kabul etmiş, özellikle Erotokritos ve Giritli tiyatrodan. 1669 yılında Türkler tarafından Girit fethinden sonra, adanın bilim adamlarının birçoğu onlarla Girit Rönesans'ın manevi geleneğini getiren Yedi Adalar'da yerleşmiş. Cornaro'nun Hortatsis'in eserleri Venedik Egemenlikteki Yedi Adalarda ilham kaynağı olmuşlar ve onların gibi birkaç eser kaleme alınmıştır. V Kornaros Giritli lehçesi yazmak için kullanmış. Kostantinoupolis'in bilim adamları Erotokritos eseri basit Yunanca dönemin dilini serbest çerivi yapmış ya da yansıtmış. 16 ve 17 yüzyıllık "Rönesans" edebiyatın durumu tahlil için takdim edilir.Çünkü Türklere Candia düşmesinden ile 1669 yılında edebiyat üretiminin net bir sonu vardır . bu tür edebi metinlerin çoğaltılması halki yayınlarda başlangıcıdır . Giritli 'Rönesans' edebiyatı Bizans geleneği ve İtalyan hümanist etkisinde dayanır. iki farklı lehçeleri kullanır ve Rönesans ve Barok edebiyatının üsluplu unsurları ve motifleri vardır⁷. Didaktik dini şiiri, mizahi, aşk ve

⁷ M.I. Manousakas, *Venedik Egemenliğinin döneminde Giritli Edebiyatı*, Thessaloniki 1965.

tarihi şiirleri, roman (Destan) ve drama gibi geliştirmiş edebi türleridir. Bu edebi eserlerin bazıları belli bir İtalyan standartı vardır . Ama Giritli ayarı orijinalinden daha yüksek estetik kalitesidir. . Giritli Edebiyat zaten bir süre sistematik araştırma yapılmış ve onun geniş bir bibliyografisi var .

Sözlü Geleneğe ölçülerle yazılmış romanı çok güçlüdür. V. Kornaros'un Erotokritos'u, geniş bir roman ilk Venedik'te 1713 yılında yayımlanan 17. yüzyılın ilk yarısında 1737, 1758, 1777, 1789, 1772, 1792, 1797'de yeniden yayınlanmış vb⁸.

Sözlü gelenek etkisi ana Yunanistan'da da görünürdür . Çok dilin geniş yayılması için ilginç 'karamanlı sürümleri" hakkında Türk çevirileri vardır (Yunan unsurları ile Türkçe). Onlar Anadolu'daki Hıristiyan azınlıklarına hitap edilmiş⁹.

Erotokritos'un «dili» : Erotokritos'un dili tarihinin eşsiz bir fenomen sunar. Ortaçağ'ın ve yeni Yunanlılığın en mükemmel organize duyduğu dilidir. Rahatça sıradan folklor olayları aşan bir dil. Erotokritos yeni Yunan filoloji'nin klasik bir eseridir . Kullanımda olan sözlü edebiyatının sistematik “sözlü” unsurlarından kaçınır. Fakat dili yerel halk türküsünün diliyle tamamen denk düşmemektedir. Erotokritos 17. yüzyılın ikinci yarısında yazılmış bazı Girit eserleri etkiledi. Şiir 18. yüzyıldan itibaren inanılmaz yayılmasını tanışmış. İsimleri olarak Erotokritos ve Aretousa halki kurgusu ve efsanenin alanında geçmiş. Eser için hem iki anlamlı hem de coşkulu fikirler belirtilmiş özellikle Fenerli Rumlar'dan . Yeni Yunan Edebiyatının dilini ve özellikle manzumu etkilemiş (örneğin Solomos ve Ritsos'un eserini vb). Ayrıca bilim adamlarının çoğu Kornaros'un şiiri içinden Yunan toplumu Ortaçağ'dan Rönesans'a geçtiğine inanır. Tabii ki bu olayın nedeni olur çünkü zengin kralların kızları zengin bir prensle evlenmeye alışkanmış. Ancak bu durumda büyük bir değişim olur çünkü Aretousa Hercules adlı kralın kızı Erotokritos adlı alt sınıflı olan bir genç ile evlenir.

⁸ St. Aleksiou, *EROTOKRİTOS*, HERMİS 1994.

⁹ R.M. Dawkins, “ *The crypto- Christians of Turkey*” , Byzantion 8, 1933.

Şiirin dili doğu Girit'in lehçesidir. Son derece gelişmiş ve hem fikirleri hem de duyguları ifade edebildiğini iddia edilir. Hiçbir dilin kurallarını veya kelimelerin doğru vurgulamasını ihlal etmeden Erotokritos içinde kafiye, gerçekten mükemmel. Kornaros bir lehçenin sıkı kurallarına sınırlandırılmaz ama aynı zamanda ağırlıklı olarak metrik ihtiyaçlarına hizmet, diğer unsurları kullanır. Erotokritos dili Giritli konuşulan lehçesinde güvenir (Özellikle Sitia'nın lehçesi), Fakat komediler veya birkaç belgelerle karşılaştırılırsa bundan farklılaştırılır , çünkü İtalyancadan gelen çok az kelimeleri sunar. Kornaros'un dil seçenekleri doğru ve etkileyici ama basit olarak nitelendirilmektedir. Bunun yerine, bu grafik görüntüleri ve kapsamlı benzetmeler zengindir.

Biri Destan'ın çok büyük açıklığı gözünüzde bulundurursa tüm bu özellikler daha çok önem sahip olur. Bu görüşlerden , şiir halk şiirinin en iyi eserlerinden biridir.

Konuya ait, eleştiri Kornaros bazı önceki eserleri taklit etmediğini sonucu çıkarır. Eğer herhangi İtalyan çevirileri istisna sayarsa, ya Yunan ya eski Yunan ya da Latin yazının doğrudan bilgisine sahip olmadığına inanılır .

Ama biri, İtalyan edebiyatının bilgisini, daha önce Fransız "şövalyelik" şiiri taklit olduğu bölümü de dahil olmak üzere olmalıydığını söyleyebilir ve önceden de bahsettiğimiz gibi, taşvir eden görüntüler ve fikirler İtalyan eserlerinden geldiği bentler var.

Ayrıca Venedik dönemin çevresinden etkileri ve tarifleri var ve, keşinikle, Erotokritos «romantik, erotik, Frenk» bir destandır .aynı zamanda çok sayıda Yunan ve Bizans unsurlarıyla karşılaşırız ve “Erofilo”, “İbrahim'in Kurbanı” gibi eserleriyle çok benzerlikler de var

Tarihlendirmenin ve şairin sorunu: En son yılların çalışmaları ve araştırmalarda tartışmalı konu şairin kişiliği hakkında çok önemli yeri tutar. Çünkü, belki olduğu gibi, şairin kimliğinin sorunu, edebiyatımızın tarihinin en büyük filolojik sorunlarından biri olan , Erotokritos'un diğer iki önemli edebî sorunları ile doğrudan

bağlı: Orijinalin sorunu ve şiirin tarihledirmesinin sorunu.Şiirin son sözünde (E 1543-1548) şair kendisi nesili ve doğum ve evlilik yerini tayin eder:

---

*Βιτσέντζος είν' ο ποιητής και στη γενιά
Κορνάρως, που να βρεθεί ακριμάτιστος,
σα θα τον πάρει ο Χάρος.
Στη Στείαν εγεννήθηκε, στη Στείαν
ενεθράφει.
Στο Κάστρον επαντρεύτηκε σαν
αρμηνεύγει η φύση,
το τέλος του έχει να γενεί όπου ο θεός
ορίσει. (στ. 1535-1540)*

---

*Ozan Vitzenzos'dur adı ve soyadı
Kornaros, Ki onu Azrail aldığında
günahsız bulanacak.
Sitia' da doğdu Sitia' da gömüldü
Size bu yazdıklarını orada yerşip yazdı
Doğanın öğrettiği yerde olacak .(s.1535-
1540)*

Şairin kimliğinin sorunu Giritli Edebiyatının araştırmacıları meşgul olmuş. İlk Sathas bey Candia 1561 yılında hazırlanan Giritli sözleşmede tasarlar soylu Vincenzo Cornaro ile Girit şiirin şairi özdeşleştirmiş. Stathas sonra A. Yiannaris Erotokritos'u şairi 1486 doğumlu, asil Sitiadaki Vitsentzos Kornaros Francis olduğunu savunmuş.

Son yıllarda araştırmalar Erotokritos'un kimliğinin sorununun çözümüne yönelik ilerlemiştir ve Nikos Panayotakis ve Yannis Mavromatis'in araştırmaları sayesinde artık neredeyse evrensel Erotokritos'un şairi Kornaros Venetik Giritli ailesi geldiğini kabul edilmektedir ,Venedik asalet vardığı en önemli Girit ailelerinden biri . şairin yüzü Stravaganti Akademisinin ünlü derebeyi, tarihçi ve kurucusu kardeşi olan Andrea Cornaro Vincenzo Cornaro ile bir sayılır.

Erotokritos, onun şairi,tarihledirmesi ve edebi karakteri hakkında filolojik çevresini meşgul etmiş. Şairin kimliği ve eserin tarihlendirmesi için çok büyük bir anlaşmazlığı kabul etmiş.

Onun edebi ilgileri varmış ve Candiadaki Stravaganti Akademisi en aktif üyelerinden biriymiş N. Panayotakis'in Venedik'teki ve Floransa'daki doşyaları ve kütüphanelerinde yaptığı araştırmalarına göre Vincenzo Kornaros'un en az yirmi İtalyanca yazılmış lirik şiirleri keşfedilmiş Bunlardan biri ünlü İtalyan şair Basile arkadaşına adanmış olan 1609 ve 1613 yılında İtalya'da Basile'nin kitabına basılmıştır.

Şairin kimliği ve Erotokritos'un tarihlendirmesi başka da edebi sorunu ile bağlantılı olduğu unutulmamalıdır Şair tam olarak ne modelin türü peşinden gitmiş. Çünkü, eğer Etotokritos'un modeli 1626¹⁰ yılında ilk kez Angelo Albani tarafından yapılan ve basılan «Paris et Vienne» İtalyanca çevirisinden gelirse o zaman eserin şairi.

---

¹⁰ St. Aleksiou, *EROTOKRİTOS*, HERMİS1994.

V. Kornaros'un şiirinin yeri (Dış Yerleri)

Yerin ve Zamanın tarihi yaklaşması

Böyle bir projenin tarihsel yaklaşımı yüzeysel ve tek taraflı olamaz .Erotokritos içinde Vitsentzos Kornaros projesinin değişik boyutlu tarihsel önemi gösterir . Yer, zaman, kişiler, karakter yapılandırması, kişisel isimleri bile şairin tarihsel arka planını gösterir.

Hikayenin olduğu çerçeveleri yerin ve zamanın dar sınırları içinde değil¹¹. Her zaman araştırmacılar Erotokritos gözlenen coğrafi ve tarihsel belirsizlik anakronizmleri çeşitli açıklamalarda bulunmuş.

Aslında, biri Erotokritos'u okuduğu zaman eser içinde Hıristiyanlık öncesi Atina, Bizans, Ulah ve Karamanya krallığının ve daha çok öğelerini tespit edebilir. Vincenzo Kornaros atık çağlardan eylem için sahne olarak Atınayı seçer. Arsa ve projenin ekonomisi uğruna Atina'nın yüce hükümdarı için Rigas'ı seçer .Şair kesinlikle Atina refahın zamanında krallığı olmadığını bilir¹².

Stil. Aleksiou kitabında belirtildiği gibi. Bizans'ın alemlerde veya Karamanya krallığı hakkında şairin başvuru çok ilginç, çünkü bunlar kargı savaşı ile feodel ve şövalyeli bir ögesi ima eder (Eserin ikinci bölümünde)¹³. Ayrıca, antik tanrılara, kahramanlara veya tarihi şahsiyetlere bildirin eksikliği önemlidir .

ksanthoudidis'e göre ya da daha iyi onun hipotezine göre şair antiği temsil etmek isteyecekmiş, ancak bilginin yeterli değildir .Tabii ki, yukarıda göre bu tarihi

¹¹ K. Th. Dimaras , *Yunan Edebiyatının tarihi*, 4' yayn.,1968.

¹² St. Aleksiou, GİRİTLİ YAYIN *VINTSENTZOS KORNAROS EROTOKRİTOS*, HERMİS, Atina 1994.

¹³ Όπ.π. (ογ').

belirsizliğe diğer nedenleri vardır. Kornaros kuşatılmış kalede yazdığı için (1647'den sonar) ve saldırı bir durumunda fatihinin intikamı olacakmış, bu yüzden Türklere atıfta bulunmaması yokmuş¹⁴.

Çalışma sırasında « Erotokritos'un karakteri¹⁵» Şair diğer kriterlere çalıştığını bulunmuş. Vitsentzos Kornaros sanatsal eserin içinde antik ya da başka bir zaman göstermeye niyeti yokmuş.

Neredeyse 1600 çevresindeki tüm eserleri, «Erofilı», Hortatsis'in «Panoria» , Ahelis'in «Malta'nın kuşatması» gibi, antik tanrılara, kahramanlara veya tarihi şahsiyetlere birçok birdiri var ve şair bunları kesinlikle okumuş¹⁶ . Ama olsa bile biri Kornaros orijinal antik Yunan yazarları okumadığını sanırsa , kesinlikle onun döneminden antik Yunan ve İtalyan Sekreterliği hakkında bazı bilgiler varmış.

Peki, sonuç olarak, Eğer isteseydi, Erotokritos'un şairi, projeyi çizmek için bu bilgilerden bazılarını kullanabilirdi . Böyle, Erotokritos'taki malzemenin kullanım dışı, bu şiisel projenin arsasının ihtiyacı için şairin isteği ile olmuş ve biri bu gerçeği kabul etmek iyidir.

Şairden seçilen çeşitli unsurları ile. ve alışılmışın dışında tarihsel dönemler bilgisi tarafından, Vitsentzos Kornaros onun efsanevi şiisel eserini yerleştirmek için Yunan yerini seçmiş. Antik Atina'dan, Bizans, Frank Mora'nın Ortaçağ yaşam tarzı ve adalardan. Böyle Yunan Doğu'nun ideal bir dünyası yaratılmış¹⁷.

Şiisel eserinin kuruması için V. Kornaros tarafından seçilen öğeler şiirin uyumu görev yapmış. Antik Yunanlıların Öne tanrıları gök cisimleriyle değiştirir .

¹⁴ Stç .Ksanthoudidis, Erotokritos, İraklio, 1915.

¹⁵ Giritli Vakayınname 6, 1952, σ.359.

¹⁶ St. Aleksiou, St. Aleksiou, GİRİTLİ YAYIN VITSENTZOS KORNAROS EROKROTOS, HERMİS, Atina 1994.

¹⁷ Th. Dimaras , *Yunan Edebiyatının tarihi*, 4' yayın.,1968.

Kornaros'un şiirsel eserinde zaman ve yer birlikte varolur. Gerçekten farklı olamazdı, çünkü sadece şiirsel ahenk olması için şair bunu seçmiş. Antik çağlarda Atina krallığın dışında, şairin seçtiği ana sahnesi projeye atıfta bulunulan diğer krallıklar da vardır.

Şair *Gortyni* çalışmalarını bahseder , yani Gortyna. O Gortyni bildirdiğini hiç şaşkırtıcı değildir , çünkü genellikle Kale'nin arkaik isim olarak yer almış. İda tam Psiloritis'in güney antik kentini belirler ¹⁸.

Antik çağların diğer ünlü unsurları Erotokritos'ta belirtilmez. Tabii ki projede antik mitlerin olduğu dolaylı ipuçlarıyla bazı noktalar var .güneşi yaklaşım olarak yakan tüy metaforu (s.333. s. 351 1. bölüm) İkaros'u ima ediyor ama onun adı söylemiyor. şiirde başka böyle örnekler de vardır. Bu birkaç referanslar yerde antik çağların unsurları göstermektedir.

Kornaros « Yunan şövalye bütünü» düzenlemek için¹⁹ ünlü kaleler ile diğer ülkeleri, adaları ve şehirleri seçmiş. Bunlardan bazıları Nauplion, Egripo, Methoni, Koroni, Naxos ve Midillidir. Bu şehirlere Kaynaklar tesadüfi değildir çünkü Kornaros 1600 yılında Candia'da yaşadığı zaman, onun Ege'nin kaleleri için çok iyi bir görüntüsü varmış. Ayrıca, 1487 yılına. Kadar varlığını Kıbrıs krallığı için konuşur.

Kornaros'un şiirsel eserinde belirtildiği isimler kilit rolü oynar. İsimlerin bahisi rastgele ya da düşüncesiz değildir, zamanla ve yerle doğrudan bağlı olur.

Eserin içindeki prenslerin, efendilerin ve diğer belirtilen isimleri çok nadirdir. Tabii eserin isimleri ayeti ve kafiyeyi hizmet ettiğini anlaşılır biçimdedir.

¹⁸ St. Aleksiou, St. Aleksiou, GİRİTLİ YAYIN *VINTSENTZOS KORNAROS EROKROTOS*, HERMİS, Atina 1994.

¹⁹ Οπ.π. σελ (ος').

Rum ve Türk gibi isimleri şair tarafından kaçınılır ve onların yerine soyutluklu zamani anlamı olan Atinalılar ve Karamanlılar gelir . Bu özel durumda tarihsel bir arka planı vardır. Karamanlılar'ın Türk beyliği Anadolu'daki Selçukluların aldılı olduğu bilinmektedir.

Özellikle, Karamanlı Drokokardo ile olan ilişkisi şair tarafından çok güçlü açıklanır. Sadece onu yaklaşıır (s. 491 2. bölüm) ve düellodan önce onu tavsiye eder (s. 1027 2. bölüm). Hem de Erotokritos'u düelloyu çağırır (s. 1451 2. bölüm). Aleksiou'ya göre Drokokardos Mora'nın Türk paşasını sembolize çok muhtemeldir.²⁰

Erotokritos'ta şair tarafından Ulahlar Atinalılara düşman olarak görünür. Adı Ulah o zaman ve sonra güney Yunan bölgelere düşmanlık bir türü belirtmiş. Ayet 177'de Ulah savaşı ve tehlikeli bir kabile olarak adlandırılır. Başka bir ülkeden Frengistan (s. 1259 4. bölüm)savaşçı Aristos Atinalıları mücadele geliyor . Fragistan genellikle batıyı gösterir .

Keşinikle, Kornaros şiirsel eserindeki isimlerin ve şeylerin yerleştirmesi için çok dikkatlidir. Peki, ifadenin geniş anlamıyla Erotokritos Renesans bir eserdir. İtalya'da ve daha genel olarak Batı Avrupa'da var olan entelektüel hareketi ile iç içe de antik çağ hayranlığının unsurları ile bir eserdir.

Şiirin yeri

Aşağıdaki bölümlerde inceleyeceğimiz B. Kornaros'un "Erotokritos"unun, yerininin konusu araştırmacıları kaygılandırmış . Ya efsanevi ya da gerçek yerin sorunu sadece metin içeriğinde referansları ile ilgili değil ama aynı zamanda bu şiirin “doğduğu yeri” için İkidenden fazla Yüzyıllar boyunca, Girit mülteciler Yedi Adalarına Erotokritos el yazmasını taşıdıktan sonra neredeyse 1885 yılına kadar kimse şiirin

---

²⁰ Οπ.π. σελ (οθ').

kökeni için şüphelenmemiş. Herkes, şiir Giritli olduğuna inanıyormuş ve Girit'ten diğer Yunanistana gelmiş.

Tüm bilim adamları, tarayıcılar ve projenin araştırmacıları şiirin kökeni hakkında eminmiş. Ama Ev dergisindeki 1885 yılında yazısında ilk itilaf Ortaçağ araştırmacı Sathas bey tarafından gelmiş²¹. Sathas bey "Erotokritos" B. Kornaros tarafından oluşturulan edilemeyeceğini savunmuş, çünkü , şair ne Girit'in Sitia'da yaşardı ne de Giritli lehçesini konuşamazdı ve Latin harfleri ile Yunan harfleri yazıyor. Sathas bey B. Kornaros metnin kökenli olduğu şartlarını ispat edememiş. Ksirouhakis şiirin başka bir bilim adamıdır. O şiirin konusu Atina'nın kuşatması etrafında döndüğünü ve dönemin kralların isimleri belirtildiğini söyler . Şiirin konusu Atina'da gerçekleştirdiğinden hiçbir durumda şairin doğusuna tanıklık etmemektedir.

Erotokritos şiirinin yeri için N. Politou tarafından başka önemli bir yönüdür. Şair şiirin içinde Osman Türkleri hakkında hiç konuşmadığı için onları bilmediğine inanır . Ayrıca Politis'e göre Karamanlılar'ın hakkında konuşmaları 14. Yüzyılda şiirin tarihlendirmesi de ispat eder.

Erotokritos'ta yerin tasviri

B. Kornaros'un esesinde yerin kavramı ve genellikle doğanın ontolojik bir kavramı olarak dış dünyanın fenomeni açıklamak için görünür.

Kornaros farklı tarihsel dönemlerin tam farkında olması ile Yunan ortamda bulunan efsanevi şiirsel bir dünyasının bileşimine göz dikermiş . Kornaros bu dünyanın yaratılması için seçtiği unsurları, eserin içinde birlikte varolmaya ve güçlü bir uyumsuzluk yaratmamaya çalışmış.

²¹ «Ev» (τομ. ΙΘ' φυλλ. σελ. 492) kitap adı: Yynan Askerler, 1885.

Girit literatürün olgun döneminde (1580-1669) temsil edilen kurgunun türü "Erotokritos" dir. Kurgu türü günümüzde anılan modern terimi “roman” ile aslında Helenistik döneminin yarattığıdır.

B. Kornaros'un “Erotokritos”taki çeşitli sahneleri belli belirsiz, eski aristokrat ve coğrafi belirsiz bir dünyada oynarlar .Saray ve binaların ayrıntılı açıklamaları vardır. Batı'nın etkisinin bariz belirtileri meydana gelebilmektedir. Feodal ilişkilerin, berber ve giyim gibi detayları, Batı şövalyelik romanları ile aşinalığın bir derecesine göster.

"Erotokritos" gözlenen coğrafi ve tarihsel soyutluğun konusunda önceki araştırmacıların çeşitli açıklamaları varmış. Hıristiyanlık öncesi Atina'ya, Bizans'a, Ulah'a ve Karamanya Krallığı'nın paralel bahisi şaşırttığı şeylerden biriymiş Ksantoudidis şair için elbette Antik Çağları canlandırmak istediğini sanmış ancak onun bilgileri, birçok değilmiş ,bu nedenle “*en bilinen eski zamanlarda...*” durdurmayı tercih etmiş .. Diğer taraftan , “Erotokritos karakteri”çalışmada şair antik ya da başka belirli bir zaman canlandırmak niyeti olmadığını görünüyor . Eğer isteseydi yapabilirdi , çünkü onun döneminde, Antik kültür bilgisi “kamu malı”ymış.

Çeşitli edebiyat konuları kullanarak Kornaros farklı tarihsel dönemlerin tam farkında olması ile Yunan ortamda bulunan efsanevi şiirsel bir dünyasının bileşimine göz dikermiş. Ve böylece Yunan Doğunun ideal bir dünyası yaratılmış. .

Kornaros eserin faaliyeti için Antik çağlardan sahne olarak Atina'yı seçer.

---

*Και κάμωμα πολλά ακριβό σ' ετοιούς καιρούς εγίνη
εις την θήνα που ήτονε τση μαθησης ή βρωσις
και το θρονί της αφεντιάς κι ο ποταμός της γνώσης*

---

*Ve çok pahalı bir olay bu zamanlarda olmus
Öğrenin, deneyimin oldugu Atina'da
Efendiliğin tahtı ve aklın irmağıdı*

Şair kesinlikle Atina refahın zamanında krallığı olmadığını bilir, ama kahramanın eylem alanı bu şehirde yerleştirir. Eserin ekonomisi ve şövalyelik unsurunun bağlantısı “Erotokritos”un Atina'sının yüce hükümdarı için Rigas'ı iddia edermiş.

Kargı savaşlarının yeri

Kargı savaşları²², eserin ikinci bölümü teşkil eder. Bunlar tartışılan ve daha fazla analiz edilmiş konulardan biridir. Kargı savaşlarının analizi. Şiirin tematik içeriği ve tarihsel, siyasi ve kültürel bağlamı için görüntünün araştırmasına yardım edecek. Ancak Kargı savaşları Erotokritos'ta saptırma olarak değil, ama aktörlerin ve şiirin dramatik olaylar arasındaki ilişkilerin anlaşılmasına katkıda ayrılmaz bir parçası olarak sanılır.

Kargı savaşlarının sembolik açıklamasına iki sürdüğü faktörü var. İlk olarak, Venedik'in ulusal bayramında 25 Nisan'da gerçekleşmektedir²³, (Kralö onun manifestosunda belirttiği gibi A: 1337-44). İkinci olarak, savaşçıların varışları. Fakat kargı savaşının başlangıçtan önce Giritli savaşçı Charidimos ve Karamanlı Spitholiontas arasında bir düello vardır (B 987-1180). Karaman Anadolu'da bulunmaktadır ve Spitholiontas cilasız ve 'barbar' Türk olarak küçümsenir. Bu şekilde Osmanlı İmparatorluğu'nun ve şairin vatanının karşılaşması arasında biri alegorik bir anlamı aramak için günaha çağırma girebilir²⁴.

Bu noktada kargı savaşlarının yerinin konusunu birisi araştırmayı değer. Gösteride yer aldığı prenslerin birçoğu bir zamanlar Venedik sömürge imparatorluğu ile bağlı yerlerden gelir²⁵. Methoni ve Koron Mora güneybatı tarafındaki limanlarmış

²² (iki ile at sırtında çalışan yarışmacılar , kesişirler ve ahşap direğe çarparak iken attan birbirlerine atmaya çalışacaklar)

²³ St. Mark bayramı , Venedik'in koruyucu azizi .

²⁴ Karamania 1390 1468 yılına kadar Türkmen Beyliğiymiş ve sonra Osmanlı devletinin içine dahil edilmiş , ancak ad bölge ve onun sakinleri için kullanılmaya devam (S. Aleksiou 1980: oθ').

²⁵ D. Holton, *TOPLUM VE EDEBİYAT RENESANSLI GİRİTTE*, GİRİT ÜNİVERSİTESİ YAYINCILIK.

ve en az üç yüzyıl boyunca Venedik ticari sektörde önemli bir pozisyonu tutmuşlar. Rotanın istasyonları ve ürünleri ile yükleyen limanlar gibi onların büyük önemi ,1500 yılında Türkler tarafından fethine kadar devam etmiştir.

Bu iki liman ortak tarihsel kaderi olmasına rağmen Kornaros bunları ayrı ayrı ve farklı sanmayı görünüyor: Methoni'den gelen Filaretos dürüst ve cesur sunulur (B 187-200), Koroni'den gelen Drakomahos ise , onların çatışma öncesi kötü niyetli yorumlar söyleyerek Giritli Haridimos'a tehdit ettiği etkileyici ve müthiş savaşçıdır (B 1839-54). Bu tabii ki, ayırım tamamen ya edebi nedenlerle yapılır ya da Kornaros'un iki koloniler için kendi döneminin halkının tutumundan fikiri varmış²⁶ .

Kornaros şairi Erotokritos'un içinde diğer bir yeri de Anaplidir (Nafplion). Anapli, bir zamanlar Cumhuriyetin ticaret yolları üzerinde önemli bir durak olan Venedikli bir bulundurmamış, .Anapli'nin efendisi, Antromahos, onun övüşmesi ve tehdit tutumu için Kıbrıslı rakibine karşısında kargı şanslarının yerinde değil(B 1589-96).

Egripos (Evia'nın ana şehri) Negroponte adlı olarak bilinir ve Venedik imparatorluğunun daha bir kayıp sahibimdir. 1470 yılında Sultan Mehmet Evia başarıyla saldırmış, ama sonra Türk filosu geri çekilmiş ve 1479 yılında Venedik resmen Evia Osmanlılar'a vermiş²⁷. Hercules, Egripos'un efendisi, kargı savaşlarında Erotokritos ile mücadele etmeye çağırılır. Erotokritos göç etmekten sonra iki kez Egripos'a gider Kornaros onu Atina'dan kısa kısa bir mesafede sunar (D785) ve şair bu ada olduğu bilmediğini bir varsayım var²⁸. Ama çok az coğrafi bilgisi olduğunu düşünülemez , çünkü o deniz bir imparatorluğunun büyük bir limanında yaşıyormuş²⁹.

---

²⁶ D. Holton, *TOPLUM VE EDEBİYAT RENESANSLI GİRİTTE, GİRİT ÜNİVERSİTESİ YAYINCILIK.*

²⁷ O.π. s. 278.

²⁸ St.Ksanthoudidis, *Erotokritos*,s. 372, 1915.

²⁹ S. Aleksiou 1957: 367.

Tüm araştırdığımız yerleri yukarıda Venedik'in alışveriş caddelerinin tahkimatı ve bekçi ile önemli limanlarıymış , Türk ilerleyişinden korumada yeteneksiz ise .

Kargı savaşlarının çerçevesinde adı geçen bazı diğer yerler, Kipridimos adlı temsilci savaşçı ile Kıbrıstır. Kıbrıslı kardı savaşlarının alanında ve Venedik'in akdeniz malında önemli bir rol oynar. Ama onun aşk karşısında hor tutumu (B 1549) toplumun yüzünü çevirmesi varmış. Ayrıca, Makedonya bahsedilir .Tabii ki çoğunlukla Selanik büyük bir şehir için rapor edilmiştir. Burada Girit ve Makedonya arasında özel bir ilişki olduğunu bulabilirsiniz, çünkü Giritli olan Haradimos ve Makedonyalı olan Nikostratos birbirine saygıyla konuşur (B 1962).

Yukarıdaki şehirlerden dışında, şiiirde Ege'nin iki adaları bahsedilir, Naksos (Değer) ve Mindilli. Bunlar Glykaretos ve Dimofanis'in kibar formları ile ortaya çıkarlar. Farklı dukalığa ait olmasına rağmen Naksos Girit ile yakın ilişkileri varmış. Naksos Saturo ailesi ve daha sonra Kruspo ailesi tarafından yönetilmiş. Diğer taraftan, Midilli Venedik nüfuz alanında asla bulunamadı. Türkler 1462 yılında kontrolünü ele geçirdi Dimofanis'in kostümünün, atının ve ambleminin açıklaması kısadır diğerlerin sunmasının sorunu ortaya konar ise. «*Yakışıklı, ahlaksal ve aşk gözlü*»dür (B146). Amblemi dağın tepesinde duran ve ölümcül ok çekmek için mücadele etmeye yaralı bir geyik gösteriyor.

Kargı savaşlarında Bizans İmparatorluğu'nun temsilcisine özel bir konum verilir . Bizans'ın kralının oğlusu Pistoforos, ihtişamlı tarif edilir. Onun kostümü kraliyet , ön büyük birtakipçilerin eşliğı ve biniciler gider ve herkes onur ve saygı ile onu davranır. Atina'nın Kralı yükselir ve saygıyla başını eğilir (B 421-6). Ayrıca, Pistoforos sadece en değerli avcı onursal unvanı ile ödüllendirilmez, ancak Aretousa için en uygun damat olarak kralın aklında da

Kargı savaşlarının bölümünde belirtilen iki yerde kalır , Sklavounia'dan gelen Tripolemos ve Patra'dan gelen Drakokardos. “Sklanounia” Slavlar ile yaşadığı bir

alanı gösterir ve Dalmaçya kıyıları olmasını mümkündür. Patra, sonuç olarak Mora Yarımadası 1571 yılında Patra bulunan Türk pashalık hatırlattı³⁰.

Kargı savaşlarının ve savaşçıların inceledikten sonra , birisi onların toplam açıklaması araştırmaya mantıklıdır. Kargı savaşında bahsedilen yer adları Karamanya'nın haricinde güney Balkanlarda veya Doğu Akdeniz'de bulunmaktadır.

Bahsedilen yerlerin birçoğu bir zamanda Venedik kolonisiymiş³¹ . Kornaros yazdığı zamanı sadece Girit Cumhuriyetin egemenliğinden altındaymış. Sistematik ideal bir dünya yarattığı romantik bir şiiirdir ve bu dünya içinde, pagan Atina, Bizans Frangistan krallığı ve Dukalıklar uyumlu birlikte varolmaktadır³² .

Erotokritos'taki doğa

Şair okuyuculara iyimserlik duygusu iletmek ve iki gencin hikayesinin başarılı bir sonuç için onları hazırlamak isteyerek ilk bölümün parçasında doğanın vurgulduğu hüküm mutluluğu ile görüntülerden bir sırası sunar şiirin görüntülerinin çalışan bereketi, bir yandan şair bulutları ve fırtınaları defeterek umut bir mesajı getiren bir bahar gününün başlangıcını sunmayı tercih gerçeğine dayanmaktadır, öte yandan yeni günün her yönü hakkında şairin yorumu ve tefsiri.

Neşe ve mutluluk anlamına kelimeleri kullanarak, her yerde hakım olan güzelliğin vurgulu sunuşu ile, ve mutluluk bir işareti olarak, tüm bu güzelliğin yorumlanması, iyi bir alâmet olarak, şair sunduğu görüntülerine iyimserliğin ve coşkunun genel bir anlamı nakletmeye becermiş.

³⁰ S. Aleksiou 1980:oθ'.

³¹ Atina 1402 yılından 1394 yılına kadar Venedik'te tarafından yönetilmiş. Şiirin eylem alanı olarak Atina seçimi "Öğrenme" için onun eski ündür. (A25-6). Aslında, Bu antik Atina olduğunu gösterdiği şiirde başka bir şey yoktur.

³² S. Aleksiou 1980:oδ'-oε'.

1. görüntü:

<p><i>«Εφάνη ολόχαρη η αυγή και τη δροσούλα ρίχνει, σημάδια τση ξεφάντωσης κείνη την ώρα δείχνει.» στ.769-770</i></p>	<p><i>“Güzel bir şafak söktü, hafifçe çiseldi, Ortaya çıkmanın isaretleri artık güründü” s. 769-770³³</i></p>
---	--

Şafak, günün ilk tezahürü -İlk güneş ışığı yayılır - çok sevinçli görünür ve her yerde serinlik atar -her şeyi şafağın saatlerinde kapsayan su ışık tabakası -,gelecek çılgınlığı önceden haber vermektedir. Açık havada kapsayan çiy, güneşin ilk ışınları ile her şeyi parlamayı yapar , ve Yakındaki evlilik kutlaması için her şey harika temiz ve hazır olduğu izlenimini yaratmaktadır .

Şafağın saatinde doğanın görüşmesi ile güzel görüntü, şair yakında başlayacak eğlence için bir işareti olarak yorumlanır. Hatta şafağı çok sevinçli sunar, Bu kişileştirme yoluyla doğanın boyunca sevinç ve heyecan duyguları verir.

2. görüntü:

<p><i>«Χορτάρια εβγήκαν εις τη γη, τα δεντρολάκια ανθίσα, κι από τσ’ ακάλες τ’ ουρανού γλοκύς βορράς εφύσα.» στ. 771-772.</i></p>	<p><i>“Yerde çimler belirdi ağacıcıklar Çiçek açtı, Ve göğün kugağından tatli bir Poyraz esti” s. 771-772.</i></p>
---	--

³³ EROKOTITOS, VİTSENTZOS KORNAROS, Çevinri veTranskripsiyon: Prof. Dr. HAKKI BİLGEHAN.

Toprak otlar doldurarak baharın çağrısına yanıtlamaktadır. Ve ağaçlar çiçek açar, çünkü bütün doğa için yeni bir yeniden doğuşun döngüsü başlar. Hatta somutlaştıran gök, tatlı esen kuzey rüzgarı kollarından göndererek doğanın kutalmasına katılır ve her yere çiçeklerin ve taze otun kokusunu yayılır . Şair, doğanın öğelerinin sürekli kişileştirilmesi içinden ve ilkbaharın görüntüleriyle, iyimserliğin evrensel bir anlam ifadesi ve daha iyi için bir değiştirme yayılmaya becermektedir.

3. görüntü:

« <i>Τα περιγιάλια ελάμπασι κι η θάλασσα εκοιμάτο, γλυκός σκοπός εις τα δέντρα κι εις τα νερά εγρικάτο.</i> » στ. 773-774.	“ <i>Deniz kıyısı parlıyor ve deniz Uyuyurdu, Ağaçlardan ve sulardan tatlı bir melodi Duyuluyurdu.</i> ” s 773-774.
--	---

Denizde mutlak bir huzur var, fırtınalar sakinleşmiş, - somutlaştıran- deniz uyuduğunu ifade yaratır. Sahiler parlar, böylece denizde hakim eden sakin duygusunu artırır . Manzara sakin güzelliği katılan, güneş ışığı yansıtmak için kumları ve kayalar hayal edebiliriz.

Aslında, rüzgarların durdurduğu gerçeği, ağaçların ve suların dinleyen huzurlu ve tatlı bir sesiyle belirtilmektedir. Doğa sakinleşmiş artık ve birisi baharın tatlı ve yatıştırıcı seslerini duyabilir.

4. görüntü:

« <i>Ολόχαρη και λαμπυρή η μέρα ξημερώνει, εγέλαν η ανατολή κι η δύση καμαρώνει.</i> » στ. 775-776.	“ <i>Gün çok mutlu ve ışıklı olarak, aydınladı, doğu gülüyor ve Batı seyrediyordu</i> ” s 775-776.
---	--

Ağaran yeni bir gün sevinç ve parlaklık doludur (somutlaştırma), somutlaştıran doğuya ve batıya mutluluğun ve hayranlığın duyguları neden olur. Şair, bir gün, birgünderümü ve birgünderımı gibi kişiliksiz kavramlara duyguları atfederek bize onun iyimserliği iletir.

Sevinçli gün ve gülen doğma, aslında şairin duygularını ifade eder ve keyifli olayların beklentisiyle, iyimserlik dolu bir olay olarak yeni günün şafağı yorumlar. insanlar için çevrelerindeki duygularını aktarmak olağan bir durumdur. Mutlu bir adam doğanın güzelliği ve insanların iyi tarafını ayırtarak onun mutluluğa etrafındaki her şeyi katılmayı görür , fakat mütsüz bir adam aynı şekilde onun çevresini algılamaz, Onun duygularını sıkışmış olduğu için, dünyanın güzelliğini göremez ve etrafında ağrı ve acı görür.

5. görüntü:

« <i>Ο ήλιος τες ακτίνες του παρά ποτέ στολίζει με λάμψη, κι όλα τα βουνά και κάμπος ομορφίζει.</i> » στ. 777-778	“ <i>Günesin ışınları Süslüyor Ve bütün dağalar ve ovalar Güzelleşiyordu.</i> ”s 777-778.
---	---

Doğan güneş her zamankinden ışınlarını daha fazla parlaklık ile süslemeyi (somutlaştırma) ve tüm dağları ve vadileri ışığıyla güzelleştirmeyi görünüyor. Şair doğada hakim ettiği güzelliğin desenini devam eder ve tüm oluşturmayı dahil etmek için vizyonunu genişleder.

6. görüntü:

«Χαμοπετώντας τα πουλιά εγλυκοκιλαδούσα, στα κλωναράκια των δεντρών εσμίγαν κι εφιλούσα.» στ. 779-780.	“ <i>Alçactan uçan kuslar tatlı tatlı Otuyor, Ağaçların dalcıklarında buluşup, Öpüşüyorlardı.</i> ” s 779-780.
---	--

Şair geniş bir düzeyde sevinç ve doğanın mutluluğunu sunduktan sonra (deniz, bütün dağlar ve vadiler), şimdi kuşların davranışları üzerine odaklanan bir görüntüye geçer. Kuşlar tatlı şarkısıyla ve flörtü ile doğanın mutluluğa katılmaktadırlar. Birleşmeyi ve öpüşmeyi gösterilir, yani insana bir davranışı olmalarını, bu yöntemle evlilikler ve sevinçleri hakkında önceden haber verir.

7. görüntü:

«Εσκόρπισεν η συννεφιά, οι αντάρες εχαθήκα, πολλά σημάδια τση χαράς στον ουρανό εφανήκα. Παρά ποτέ τως λαμπυρά, τριγύρου στολισμένα, στον ουρανό είν’ τα νέφαλα σαν παραχρυσωμένα.» στ. 781-784.	“ <i>Bulutlar dağılıyor kayboluyordu, gökyuzunden mutluluk işaretleri beliliyordu. Hiç görülmedik şekilde çepeçevre Suslenmiş Gökyüzündenki bulutlar sanki atın olmuştu.</i> ” s 781-784 ³⁴ .
---	--

³⁴ EROTOKITIOS, VİTSENTZOS KORNAROS, Çevinri veTranskripsiyon: Prof. Dr. HAKKI BİLGEHAN.

Kuşun görüntüsünden sonra, şair açık gökyüzüne bakarak yine bakış açısı genişler. Gökyüzü ağır fırtınanın bulutlarından ve kötü havadan özgür o da doğanın sevinmesine katılır . Hatta gökyüzü büyük gelen sevinç için belirtileri gösterir , çünkü beyaz kaldığı bulutlar güneş sayesinde uğurlu altın bir rengi almışlar,böylece gökyüzünün güzelliğinin görüntüsü artırılarak yakıdaki olan evliliğış işaretlemek için her yerde devam edeceği süslemeyi önceden haber verir.

8. görüntü:

<p><i>«Τα πάθη πλιο δεν κιαδεί το πρικαμένο αηδόνη, αμέ πετά πασίχαρο, μ' άλλα πουλιά σιμώνει.» στ. 785-786.</i></p>	<p><i>“ Acılı bülbül artık derdleri söylemiyor Buyuk sevinç, İçinde diğer kuşlarla Uçuyorduç” s 785-786.</i></p>
--	--

Gökyüzünün güzelliğinin görüntüsü, şimdiye kadar üzülmüş bülbülün mutluluğuyla devam edilir. Bülbül üzücü cıvıltını durdurmuş ve neşe dolu diğer yakındaki kuşlara gider.

9. görüntü:

<p><i>«Γελούν τση χώρας τα στενά κι οι στράτες καμαρώνου, όλα γρικοούν κουρφές χαρές κι όλα τσι φανερώνου.» στ. 787-788.</i></p>	<p><i>“ Ülkenin sokakları gülüyor ve yolları Da övünüyor. Hepsi gizli sevinç içindeler Hepsi belli ediyor.” s 787-788</i></p>
--	---

Döğal çevresinin mutluluğundan, şair kentsel alanının mutluluğuna geçer. Burada bütün yollar gülür ve gurur, çünkü gizli yaklaşan sevinçlerini hissedip her yerde olduğu apacık simgelerini anlar. Şair şehrin sokaklarında kontrolsüz coşkunun duygularını yatırıarak somutlaştırmaları burada da devam eder.

10 görüntü:

<p>«Και μες στη σκοτεινή φ'λακήν, πού 'το η Αρετούσα, εμπήκα δυο όμορφα πουλιά κι εγλυκοκιλαδούσα. Στην κεφαλή της Αρετής συχιά χαμοπετούσι και φαίνεται σου και χαρές μεγάλες προμηνούσι. Πάλι με τον κιλαδισμόν απ' την φ'λακήν εφύγα, αγκαλιαστά, περίπλεχτα τσι μούρες τως εσμίγα.» στ. 789-794.</p>	<p>“ <i>Ve Aretousa' nın bulunduğu karanlık Hepisaneye, İki güzel küş girdi ve başladılar tatlı tatlı ötmeye. Aretinin başına konmak ister gibiyidiler ve büyük sevinçler müjdeliyorlardı yine öterekten hapishneden ayrılıyorlardı kucaklaşıp sarılarak yüzlerini birleştiriyorlar.</i>” s 789-794</p>
---	--

İki güzel kuşlar oraya kadar uçmalarını sunarak, çok zeki bir yol ile şair Aretousa'nın karanlık hapisine bizi alır . Böyle, çok doğal yöntemle, doğada hakim ettiği mutluluk genç kızın hücrelerine ulaşır ve kuşların sevincinin ve Aretousa'nın kasvetli ve karanlı bir hücrelerinin arasında sunulan karşıtlık ile, şair iki gencin meydana gelen hikayesine duyguların ve klmanın değıştirmesi uygulamalı olarak vermeye becerir. Kızın başının yakınında kuşların uçuşu, onların kucaklaşması ve öpücükleri yaklaşan büyük zevg için en son ve belirgin işaret olarak işler. Ve Aretousa kuşların uçuşunun ortaya çıktığı işareti algılayabilir, ama onun annesi hayatın işaretinden daha büyük deneyime sahip olarak , kız artık onun evliliğın sevincini yaşamak için zaman ulaştığını anlar.

« Erotokritos» şiirin binaları

(İç Yerleri)

Saray

Belirtildiği gibi Kornaros farklı tarihsel dönemlerin tam farkında olması ile Yunan ortamda bulunan efsanevi şiirsel bir dünyasının bileşimine göz dikermiş(A25-7). Kornaros bu dünyanın yaratılması için seçtiği unsurları, eserin içinde birlikte varolmaya ve güçlü bir uyumsuzluk yaratmamaya çalışmış³⁵.

Erotokritos sarayı kahramanların toplantıları için en önemli yerlerden biridir. Olayların oynamasına yardım eder ve, eserin yeri ve zamanı konusunda okuyucunun daha iyi anlaşılması mümkün olduğunca, için fırsat olur. Şair eserin başından itibaren, izleyin çoğu sahneleri eylem yeri olarak saraydan bahsetmeyi sağlar. Aretousa'nın doğumunun hikayesini ile başlar(A 50).

---

³⁵ St. Aleksiou, *EROTOKRİTOS*, HERMİS 1994.

Aretousa'nın doğumu. (G..1 Kaynak: S. Aleksiou)

Özellikle iç dekorasyon ve mobilyalar için binalar hakkında Venetik belgesi içinde birçok bilgiler bulabiliriz. Kornaros Erotokritos eserinde bahseten saray, Atina'nın kralının ikametidir. Erotokritos saray ile bağlanır, çünkü onun babası, Pezostratos, kralın danışmanmış. (A 70-5).

Sarayların ve bahçelerin ayrıntılı açıklamaları vardır ve bunlar özellikle iç yerlerin tasvirlerinde apaçık olur. Kralın bir ikameti özel ve özenli iç dekorasyon ve döşeme varmış. Bir resepsiyon odası, yatak odası, mutfak, ibadet çeşitli nesnelere varmış, ama aynı zamanda sanat eserleri de her yerde varmış.

Erotokritos saray, tabii ki, şairin ideal bir ortamında gerçekçi bir evin modeli kurar. Ayrıca, bu sarayın çevresinde olan evler arasındaki karşılığın bir unsurudur ve onlar Kralın köylüleri ya da işçileri yaşadığı evlermiş.

Böylece, eksen ile anlatıyı eylem, antik dünyanın geniş alanlar üzerinde hareket eder. Eğer bunu biri düşünürse ve, şair, saray koymak için seçen yeri, güçlü bir rüya karakter ve birçok tiyatro unsurları bina açıklaması olduğu sonucuna yol açmıştır.

Aretousa'nın odası

Kornaros'un eserinde, Aretousa, Erotokritos'un sevgilisi ve Atina'nın kralının kızıdır. Zengin bir atmosferde, Aretousa Fenen Rumlarının zengin kızı olarak tarif edilir. Doğu tahtta oturup onun sol elinde çiçek sapları tutar. Başında kraliyet tacı var ve resmi, nakışlı elbise giyer³⁶.

Aretousa, Herakles kralın kızı. (g.2 kaynak: Petrakis)

³⁶ V. Kornaros, *Erotokritos*, düzenleme: Petrakis Logothetis, Atina,1998.

Aretousa'nın odası oyundaki en önemli sahneleri arasındadır çünkü iki gencin arasındaki büyük aşkın ifade yerlerinden biridir. Metnin ilk parçalarından bile, sarayda odasına altında sevgili Aretousa'ya yapılan şarkıların ithafı, Erotokritos'un ifade yeridir (A422-27).

Aretousa onun odasında oturur, geceleri şarkı söyleyen güzel sesli adamı düşünür (A388-394). Herkes sarayda güzel sesli kantada şarkıcısını tanımak istiyordu. Genci onun aşk için şarkı söylemeyi duyabiliyordu ama hiç kimse gerçekten kim olduğunu anlayamazdı(A490-92). Böyle kral geceleri şarkı söyleyen adamı kim olduğunu öğrenmek için sarayda bir balo düzenlemeye karar. Bu yüzden, kralın daveti açılmış ve şarkıcı da gelmeyi çağırmış. (A 513-16).

Erotokritos'un evi

V. Kornaros'un eserinin ilk bölümünde, erotik bir iklim var, çünkü orada iki gencin duyguları geliştirilir. İki gencin hikayesi gelişimi için başka bir yer Erotokritos'un evidir

Aretousa annesi ile Erotokritos'un odasında.(g.4 Kaynak: Petrakis)

Erotokritos'un babası hasta olduğu zaman Kraliçe ve onun kızı, onu ziyaret etmeye gider. Gencin annesi resmi misafirlere bahçeyi ve bir taneçik oğlusunun odasını gösterir (A1393-1408). Erotokritos'un odasının içinde Aretousa bilinmeyen şarkıcıdan dinlediği saflarla aynı sözleri ile kağıtları bulur.

Aretousa anı rahatsızlık gibi görünür ve odada anne ile yalnız kalınca sarılı bir bez üzerinde onun için Erotokritos resim yaptığı resmini bulur. Bu resim onun sevdiği Erotokritos olduğunu ortaya çıkarır. Aretousa onunla resimi ve şiirleri alır.

Erotokritos sonra onun babasını görmek için Egripos'tan dönerken, hemen şarkılar ve resim eksik olduğunu anlamış. Annesi onu sadece Aretousa odasında bir süre için girdiğini tasdik eder. (A 1813-24)

Hapishane

Erotokritos demir odasına çıkar . (g.5 Kaynak: St. Aleksiou)

"Και μες στη σκοτεινή φυλακήν ... και να βρεθεί καλή ώρα " (στ. 25- 53). İkinci bölüm, hapishanede oynanır. Orada Aretousa kralın babası tarafından hapsedildi çünkü çöprçatanlık yaptıkları prens ile evlenmeyi reddetmiş ve Erotokritos'u bekler. Onunla onun dadı de Froso adlı bulunur. İki kuş hapse girer, Aretousa'nın başının üzerinden uçar ve sonra gider. Dadı iyi bir alâmet olarak bu olguyu algılar ve usulca Aretousa'yı azarlar çünkü kızın babası getirdiği çöprçatanlıkları kaldırır. Aynı zamanda fikrini ifade eder ve Erotokritos yabancı topraklara sürgün olan asla geri dönmediğini söyler. Sonunda Aretousa köleleştirmeden ülkeyi kurtardığı yabancı ile evlenmeyi önerir.

Hapis metninde açıklanan karanlık yerlerden biridir. Bu Herkules kralı ve babasına karşı duyguların itirafının sonucudur. Yazara göre, hapis, sarayın

arkasında haydut yatağında bulunmaktadır . o yerde tahılın depolaması için ya da diğer tarım ürünleri için sarayın yardımcı parçaları varmış³⁷ .

İki oda tarif edilir. Birinci oda, ince tavanlı bir oda ve orada depolama yeri olmuş ve Aretousa bulunduğu diğer oda, alçak ve demir yapılan çok küçük bir pencere ile bir odaymış (Γ 385-392).

Cezaevinde Aretousa'nın yaşam koşulları saray ve odasında yaşam alışkanlığı ile hiç bir ilgisi yok. Sarayda onun her şey varmış. Şimdi cezaevinin döşeği taşlı bir çuval ve çarşafsız, kafalık olmadan dikenler . Babası en kötü ve en karanlık hapisanede onu koymuş (Δ 580-585).

---

³⁷ St,Aleksiou *EROTOKRITOS*, HERMİS 1994.

Erotokritos'taki el yazısı ve ikona sanatı

El yazısı

19. yüzyıldan itibaren 1935 yılına kadar birçok bilim adamları, ancak sistematik değil, Kornaros şiiri yazarken aklında hangi metin vardı keşfetmeye çalışmıştı ,fakat hiç kimse onu bulamamıştı. Bu dönemde, bazı antik Yunan ve Latin metinlerden dışında diğer daha yeni metinler de, Erotokritos'un doğrudan veya dolaylı kaynakları olarak önerilir. Özellikle batı metinler örneğin, İspanyol destan Cid, Reali di Francia, Fransız düzenlemesinden«chansons de geste» bilinen İtalyan düzyazısı, Orlando Innamorato Boiardo tarafından gibi ve İtalyan Rönesans'ın uzun anlatı şiiri , Orlando Furioso Ariosto.

1935 yılında N. Cartoşan , Bukurest Üniversitesinin profesörü, Erotokritos'un gerçek modeli Fransız ortaçağ romanı RARIS et Vienne olduğunu ilk kez için çok tanınmış ileştirmiş ve önemine işaret etmiş. Bu Fransız romanın metnine Cartoşan göz önünde tutarak ve Alman romantizm şairi R. Kaltenbacher tarafından sadece o zamana kadar (ve bugün) kritik baskısı, eserin ilk söylenen grubun el yazmalarını temel olarak romanın orijinal biçimini, Kornaros Fransız romanı Paris et Vienne Fransız metinden değil ama bir İtalyan adaptasyonu / çevirinden onu bildiğini tahmin eder.

Eserin doğrudan modeli 1487 yılında basılmış Fransız popüler ortaçağ romanı Paris et Vienne Pierre de la Cypède ve birçok Avrupa dillerine çevirileri ile büyük bir yayılma tanışmış. Kornaros muhtemelen İtalyan çevirinden Fransız eserini tanışmış, çünkü Fransızca bilmek mümkün değildir. Fakat bu kölece taklit değil, yaratıcı bir adaptasyon. Burada Fransız standardına ve diğer adaptasyonlara göre erdemleri saygın olur: Örgü daha çok düzenli, Kişiler daha az, bazı tekrarlamalar kısıtlanır ve ek olarak kişilerin psikolojisinin krokisi için daha çok ilgi var.

Eserin ilk yarısına kadar, Kornaros orijinalın örgüsünü devam eder Ancak krala başarısız evlilik teklifinin noktasından sonra, iki eser büyük farkları sunar.

Paris et Vienne'de iki genç kaçırlır ve kaçmaya çalışır. Ama bir süre Paris doğuya seyahat ederken kız babasının insanlar tarafından yakalanır. Vienne'nın babasına çiftin birleşmesine katılan Paris'in hayrı, düşmanlardan Krallığın kurtuluşu değil, *Erotokritos'ta* gibi, ama esaretinden kralın kurtuluşu. O, bir haçlı seferi düzenlemeye çalışırken, tutuklandı ve İskenderiye hapsedildi. "Bilinmeyen" hayırsever ile Vienne'ye evlenme teklifi yapmak ve o sadece tanınmasından sonra kabul etmek, iki eserin sonu aynıdır.

Fransız romanı dışında, daha epik karakteri ile noktalarda Ariosto'nun Orlando Furioso'unun etkisi belidir. Erotokritos'un bileşiminde Yunan edebiyat geleneği de rol oynamış, halk edebiyatı (yerel halk türküleri ve atasözleri) ve sanatsal (*Erofilis*, *Apokopos*, *Ölüm matemisi* ve diğer yerel halk metinleri).

Konuya ait, eleştiri Kornaros bazı önceki eserleri taklit etmediğini sonucu çıkarmış. Eğer herhangi İtalyan çevirileri istisna sayırsa, ya Yunan ya eski Yunan ya da Latin yazının doğrudan bilgisine sahip olmadığına inanılır. Ama biri, İtalyan edebiyatının bilgisini, daha önce Fransız "şövalyelik" şiiri taklit olduğu bölümü de dahil olmak üzere olmalıydığını söyleyebilir ve önceden de bahsettiğimiz gibi, taşvir eden görüntüler ve fikirler İtalyan eserlerinden geldiği bentler var. Ayrıca Venedik dönemin çevresinden etkileri ve tarifleri var ve, keşinikle, Erotokritos «romantik, erotik, Frenk» bir destandır, aynı zamanda çok sayıda Yunan ve Bizans unsurlarıyla karşılaşırız ve "Erofilis", "İbrahim'in Kurbanı" gibi eserleriyle çok benzerlikler de var.

16 ve 17. yüzyılın hemen hemen tüm Giritli şiirsel eserleri gibi, Erotokritos başlangıçta el yazmasına yayılmıştır ve sonra Venedik'te, İtalyan Antonio Bortoli'nin basımında 1713 yılında ilk kez basılmıştır. Diğer Yunan, dini ve laik kitapların önemli yayınları orada basılmış³⁸.

EROTOKRITOS küçük başlığı ile ilk sayfada, 18. yüzyılın yazılı silinmez mürekkeple ortasında, *Kutsal Tanrı kutsal Kuvvetli Kutsal Ölümsüz size merhamet etsin*, kopyanın bir sahibi tarafından yazılmış bir ifade var. Tüm sayfayı tutan başlık devam eder . Bu sayfa ihraççının tuğrası vardır: Yaprakları ile dekoratif dalları çevreleyen iki küçük B arasındaki bir A.

"Erotokritos" Xanthoudides'in formunda beş bölüme ayrılmıştır. Her biri sağ sayfa ile başlar. Sayfanın üstünde ağaç yazılı dekoratif bir antet var ve orada kanatlı şapka ve değnek ile Hermes tasvir edilir. Bittiği parçalar A ve B sayfanın boş yerinde ağaç yazısı ile dekore edilir. C sonu boş yer bırakmamış ve süslemesizdir. Ayrıca D sonu da süslemesiz . E sonu ve genellikle kitabın sonu 54 ayet ile başka basılı bir sayfadır.

Tüm kitabın parçaları büyük bir harfle başlar. Üstelik tüm ayetleri büyük harf ile başlar. Anlatışta biraz daha büyük harfler kullanılır. Sadece isimlerin baş harfları değil ama yayıncı göstermesi istediği diğer kelimelerin baş harfleri de büyük harflardır *Bendeniz, Kral, Saray, Ülke, Gök* v.d gibi. Eseri oluşturan kafiyeli beyitler, arasında ayırır, çünkü ikinci ayet birinci ayetten daha sağa başlar.

Venedik'te basılmış pek çok anlatı ölçülü eserler arasında hiçbiri, tiyatro özellikler sunmaz,. Biri bir baskı alışkanlığı gerekli olduğunu varsayamaz. Kişilerin isimleri metnin teslimatında ve basılı versiyonu önce varmış. Bu Yedi Adalar el yazısı kanıtladığı bir şeydir.

³⁸ St Aleksiou, *EROTOKRITOS*, HERMİS 1994.

Genellikle “Erotokritos’un ” ilk basılı baskısı, Ksanthoudidis’e göre o kadar mükemmel değilmiş, ancak 1710 Yedi Adalar el yazısından şairin orijinal metnine sürü yakın olmuş. İlk baskısı Antonio Bartoli basımında yeniden yeniden basıldı³⁹.

Erotokritos ve Aretousa Theofilos Hatzimihayl onları hayal eder gibi.

³⁹ Ο.π. σ. 10’.

Yedi Adalari el yazısı

El yazısı Rab Harley'in özel koleksiyonundan gelip Britanya Müzesinde bulunmaktadır. 1725 yılında satın alınmaktadır ve el yazısının satıcısı Nikolaos Rodostamos olmuştur.

Sayfaların çoğu başlıkları yok. Sayfalar 191-192 eksik olur (ayetler B1715-1746) ve sayfa 309 yazılmamış. Metnin ilk sayfasında şairin sözleşmeli resimi ile bir mikrografi var ve bunun altında başlık ROTOKTITOS'UN BAŞLANGICI:1710 (G.6).

Kalem ve siyah mürekkeple yapılmış ve dikdörtgen çerçeveler ile çevrili 121 mikrografi ile el yazısı süslenmektedir⁴⁰. Yoğun bitkisel motiflerle süslenen çok büyük harfler de var, sayfanın aşağındaki yerlerinde ya büyük saka kusunun yaprakları tasarlanmış, ya da daha sonra sayfayı tasarlamak için boşluk kaldı.

Kargı savaşlarının delikalarının mikrografileri İtalyan yazılır başlıkları var. İtalyan tipi adları İtalyanca konuşan ressam olduğunu göstermektedir ve Ksanthoudidis varsayıldığı gibi yazıcıyla aynı olmayabilir⁴¹.

Küçük resimler genellikle açıklamaları ile ilişkilidir. Diğer durumlarda daha sonra açıklama eklemek için resmin altındaki boşluğu bırakılır. Bazı mikrografilerde ressam gölgelendirme de vermiş, diğerleri sadece ana hatlarıyla kalmış ise. Yani birçok yönden el yazması bitmediğini kanıtlamaktadır. Çalışmalarının başlamasından üç yıl sonra, baskı sürümü yayımladığından bunu bitiremedi nedeni ve gereksiz ve ekonomik olmayan el yazısı kitapları yaptı.

⁴⁰ El yazısının mikrografileri için B. Laurdas'ın, Giritli Vakayınameler 6, 1952, s. 299 ve A.Ksigopulos'un, Giritli Vakayınameler 10, 1956, s. 332 makalesine bakın. İkinci mikrografilerin konuları dini ikonografi olanlar ile karşılaşır. Fakat "erotokritos'un" gösterisinden dekorların etkisini kabul eder.

⁴¹ Laurdas, ressam İtalyan olduğunu kabul eder ama yazıcı ile bir saymaz, ve diğer taraftan Ksigopulos, ressam Yunan olduğunu inanır. Ama bu mümkün değil.

(g.6, ROTOKTITOS'UN BAŞLANGICI:1710 British Library, cod. Harleian 5644, s.1)

L. Petraki'nin resimlendirilmiş el yazısı

Bu araştırdığımız diploma tezide V Kornaros'un eseri "Erotokritos" dört yüz yıl önce yazılmış ve günümüze kadar çok defa yeniden basmış . Kornaros'un coşkun yazısı ve "romantik" döneminin açıklaması birçok ressamı ilham vermiş. Fenerli Rumların döneminde, yani yazıların ve sanatın büyük gelişiminin döneminde, Erotokritos birçok uyarılma ve çeviri görmüş. Rumen ülkelerde 18. yüzyılda ilk defa tercüme edilmiştir. En güzel el yazmasından biri, Petrakis resimlerinde Logothetis Ionitsa tarafından yazılmış.

Yabancı ya da Yunan bilginlerden Vitsentzo Kornaros'un Erotokritos şiiri için kökeni edebi çalışmaların çok sayıda ve özgünlük rağmen, Petrakis'in el yazısı metinde o kadar değil ama görüntüde odaklar. Bir görüntü, bu Rumence şiir çeviri ile bağlantılı olmasına rağmen, Fenerli Rumlar'ın güzelliğin kalıp çıkarmasını odaklar. Fenerli Rumlar Yunan eğitime çok katkıda bulunmaktadır⁴².

Osmanlı egemenliği rağmen, folklor resim daha geniş kültürel ve estetik bir dönem yansıtır ve o sırada Yunan harfleri kitaplarda, eğitimde ve sanatta galip gelmiş, . Bu resminin yanı sıra ve hatta Erotokritos aracılığıyla sanatın diğer herhangi bir şekilde ispat edemedi çünkü paramparça eden bir Yunanlığın birçok özellikleri yakalar⁴³.

"Erotokritos" Sitia'da, Girit'te 1645 yılında. Kornaros yazdığı şiirdir. Onun zamanında başka hiçbir şiir olarak bilinen hızla haline gelmiştir. Girit, Venedik, Yedi Adalar ve Tuna bölgelerindeki tüm bu şiiri hayran olmuş Bu şiir bugün hala etkilidir. Metin, macerayı, kargı savaşlarını, tutkuları yol açan bir aşk hikayesini anlatır, kin ve nefretten ile sonunda insanların iyiliği ve sempati ile kurtulma gelir.

⁴² V. Kornaros, Erotokritos, düzenleme: Petrakis Logothetis, Atina, 1998.

⁴³ Οπ.π. s.9.

Şiir ilginç bir topografik ve antropolojik bir boyuta sahiptir. Yunanistan'nın çevresinden bahsetilir ve karakteristik açıklamaları ile her yerin temsilcileri yükseltir. Bu yerler güney: Girit ve Kıbrıs , doğu: Mindili, Naksos, Karamanya (Türkiye), kuzey: Makedonya, Slav ülkeleri, Eflak ve Bizans. Yunan anakara bildirilir: Egripos (Chalkida), Patra, Nafplio, Methoni, Koron ve Gortynia. İlgi odağı Atina kalır. Yedi Adalar eksik olur.

Fransız ya da İtalyan yabancı modeller şövalyelik romanlarından, Erotokritos şairi esinlenmiş, ama o Erotokritos ile Yunan dili zenginleştirerek, daha sonra 17 yüzyılın Yunan harfleri ve sanat için bir dönüm noktası olmayı başarmış. Böylece, 18. yüzyılda, el sanatları büyük bir ilerleme işaret koyulur ve halk sanatçıların sayısı artırılır.

Erotokritos canlı görüntülere dolu aşk hikayesi yüzünden ressamı için iham kaynağı olmuştur. Dönemin ressamı kendi bireysel yol vermişler. Çizimler ve resimler Erotokritos için büyük bir değer iki el yazmaları kurtarılmış ve sonraki büyük halk ressam Theofilos Hadjimichael yapılan değerli tablolar da var.

İlk resimli kurtarılan el yazması şiir Londra'da Bretanya Müzesinin Kütüphanesi'nde bulunmaktadır. Getiren başlık ve tarih: ROTOKTITOS'UN BAŞLANGICI:1710 . İlk baskı Antonio Bartoli basımında basıldı (g.7). İlk el yazısı siyah mürekkep ile yapılan 121 mikrografından, süslenmiş.

Ressam bilinmeyen ve profesyonel bir kopyacı olması muhtemeldir. Girit'te ve İyon adalarında büyük başarıdan dışında Kornaros'un şiiri 18. yüzyılda "Romen ülkelerde" favori okuma olmuştu. 1785 yılında orada ilk kez tercüme edilmiş ve daha sonra diğer uyarlamalar ve eserin çevirileri devam edilmiş. Ressam Petrakis dönemin özellikleri ile Fenerli Rumlar Eflak'ta göstermektedir. Kornaros'un anlatışına sayesinde Bizans imparatorlarının eski ihtişamını ulaştırmaya çalışmış.

Petrakis'ten gelen Resimli sahneler

Kral Hercules tahtta oturur. Kral, Erotokritos'ta en önemli kişilerden biridir. Kralın tutumu ve ifadesi ve çevre dekorasyonu Fenerli Rumların abatmasını anımsatır. Kornaros'un şiirinde Kral Hercules Atina kralı olarak gösterilmesine rağmen Petrakis Buğdan'da hükümdar olarak onu görür. Sonuç olarak biri belirli semboller tarafından yönetilir, büyük ölçüde alegorik. Kral sol elinde tutan top gibi.

Aretousa Fenen Rumlarının zengin kızı olarak tarif edilir. Doğu tahtta oturup onun sol elinde çiçek sapsları tutar. Başında kraliyet tacı var ve resmi, nakışlı elbise giyer.

Erotokritos Fenerli toplumun soylu kisvesi var. Zengin bir şekilde dekore edilmiş tahtta oturur ve dalgındır. Açık bir kitabın varlığı ve masanın üzerinde bir kartuşu önemlidir.

Aretousa onun odasında oturur, geceleri şarkı söyleyen güzel sesli adamı düşünür. Aslında sarayda herkes genç şarkıcının sesi iyi bir etki yaratmış.

Petrakis bu sahnede terk etmek onun kararından sonra Erotokritos'un evine dönüşün anı vermiştir. Odanın çekmecesinde olmuş resim ve gazetelere nereye gittiğini annesine sorar.

Erotokritos cezaevine yakın Aretousa ile sohbet eder.

Gerçek el yazısına göre masalsi görüntüsü

Kornaros'un eseri (kahramanca) destana değil erotik romana ait olur, çağdaş sanatsal ve entelektüel yaşamı için öğelere sahip olarak batıda ve erken Yunan edebiyatında zengin bir geleneğe sahip olan bir türdür: romanın standart yapısından sapmalar, beş bölüme tarihin bölüşmesi olarak ve epik ve savaş kısmı (B,Δ) ile lirik ve erotik parça (A,Γ,E) arasındaki değişme, tekrarından kaçınmak için örgünün sadeleştirilmesi ve ana anlatı içinde eklenen anlatışlar batı romanın çok tematik eksenlerinin aksine, olayların özeti, hikaye nasıl gelişecektir beklentinin oluşturması, diyalogların ve anlatışın birleştirmesi metnin Rönesans perspektifinden tanıtımı, duygularını ifade etmesi için kahramanların diyaloglarının ve monologlarının yoğunluğu, tuhaf ve harika ögesi gibi ortaçağ temaların eksikliği⁴⁴ ve kadın aldatmasının teşhiri, Kornaros'un girişimlerinden sadece birkaçı⁴⁵. Kornaros romanın bataklığında yazar çünkü yeni edebi oluşumlar sahneye çıkar ve modern romanın başka bir yol açar⁴⁶.

Sonra, Kornaros klasisizmin belirli bir anlayışı takip ederek,hikayenin ana sahnesi için Atina'yı tercih eder. Bu özel bir unsur, çünkü detaylı olarak davanın çeşitli aşamalarında yer, mimari ve kamusal ve özel, iç ve dış yerleri anlatan bir klasisizm yanlısı olur gibi Atina şehrin kentsel çevresini canladırırmaktan kaçınır.

Görkemli sarayın, hipodromun ve 15. ve 16. yüzyılın olan heybetli binaların yerine, Kornaros kentsel çevresi içinde sınırlandırılır. Sözler «saray», «vergi», «buğday evi» gibi, özellikle kentin mimari tanımı için özel kelime eksik olduğunda, sarayın bina kompleksi yeniden inşa etmesi için yeterli değildir.

⁴⁴ Jacques Le Goff, *Ortaçağ'da hayal*.Deneme , tercüme Nik. Gotsinas, Atina, Kedros, 2008.

⁴⁵ Stç Aleksiou, " *Erotokritos ve onun şairanesi (Araştırmaların Rapoları ve umutları)*», *Şiirsel konuları Erotokritos'ta*, s. 25-38.

⁴⁶ Gillian Beer, *Romanın tarihi*, tercüme G. Papakostantinou, Atina, Hermis, 1974.

Erotokritos Atina'nın etrafının içinde ve dışında (Egiptos) dolaşmasında, onun sevgilisinin şeklini unutmaya çalışarak işlenmiş tarlaları karşılar, bu yerin sakinlerinin ilerlemesinin ispattır⁴⁷. Fakat bir geçmiş dönemin herhangi bir bina kalıntılarında kalıntıları karşılamaz ve bu yöntemle geçmiş zaman ile her bağlantı iptal edilir.

Binaların açıklaması hem Fransız hem İtalyan modelinin hem de Bizans erotik romanın karakteristik bir özelliğidir. Erotokritos'ta bu eksik bırakılır. Sadece kahramanların ve duyguların yaratması var. Genellikle, dış yerlerin dönüştürmesine zamanın etkisinin işaretleri eksik olur. Gerçeklikten, zaman yanılığında, dini duygu eksikliğinden ve hikayenin oyunlaştırmasından bilinçli uçuş ile Kornaros, bu edebi eserde kendi ifadesini serbest bırakır.

Erotokritos dünyası entelektüel halletmenin bir ürünüdür, o zaman yalancı ve gerçek olmayan bir dünya. Şairin niyeti kendiliğinden varolan, işeal ve estetik bir dünyasının yaratması olmuş⁴⁸. İki gencin macerası belirli bir zaman ve yer içinde yerleştirilmez. “Kornarosçu” kavrayışı tarihin üzerinde şiir “Aristotelesçi” anlayışından kaynaklanır.

Sosyal ortamda kahramanların sosyal aksiyonunun bileşimi dünyanın değil ama yöneten fikirlerin sadık canlandırımı olarak takliti hizmet eder⁴⁹. Geç Ortaçağ Avrupa'sındaki Helenistik romanın zamanında biçimlendirildiği gibi Erotokritos Batı geleneği gerektirir. Kornaros'un efsaneyi icat etmesi gerek yokmuş- elbette böyle bir şey zorunlu değilmiş- ama işimleri-karakterleri ve “dinyayı” icat etmiş. Bu yöntemle aşk ve savaş ile örülen insan şeylerin yeni bir bileşimi yaratmış. Böyle karıştırıldığı gibi ölçülerle yazılmış romanının ve epik anlatmasının konusu *Dargın Orlado'da*

⁴⁷ Pezostratos oğluna her gün arttığı ve geri kaldığı “ köydeki işleri” hatırlatırır(A797) ve “Evin efendisi” gibi davranması çağırır (A790) çünkü şimdi o” yaşlı” (A795) .

⁴⁸ St. Kaklamanis, “*Erotokritos Erken modernitenin yıllarında*” *Erotokritos'un şiirsel alımının soruları* , Sitya, 2016. Sitya, 2016

⁴⁹ M. Pashalis, “*Erotokritos'un yazın tarihi karakteri*” , “*Erken Modern Yunan halk edebiyatı. Dil, gelenek ve şiir*”, İraklio, 2012, s. 451-472.

toplulaşır (Orlando furioso 7' ve son baskı 1532).Bu Kornaros'un eseri boyunca delip geer⁵⁰.

Kornaros genellikle orijinal olmayan motifleri kullanır, fakat motiflerin işlemi ve anlatı içinde katması orijinaldır. Anlatı geleneksel olarak başlar ve sonra onun tiyatro - dramatik terimleri eserinde düzinelerce rengarenk motifleri vardır (bitkinin, ağacın, kuşun, bulutun, suyun yolculukların motifleri v.b) ve retorik şekilleri (karşıtlık, bağlaçsız cümle, paralelleştirme, metafor, karşılaştırma v.b.) hikayenin sonuna kadar karıştırlır.

Genel olarak Kornaros'un dönemi geleneksel malzemenin kullanımından nitelendirilir. Kornaros'un yöntemi hayrete şayandır, nk yazma konusunda onun döneminin stereotipisini açar. Tarihsel, sosyal ve dini çevresi ile benzeyen bir şey kaldırır. Böyle erotik romanın gerçek dışı dünyasına kaçışı tercih eder.

---

⁵⁰ St. Kaklamanis, "Erotokritos Erken modernitenin yıllarında" Erotokritos'un şiirsel alımının soruları, Sitya, 2016 .

SON SÖZ

Kale'nin fatihinden sonra ya da kısa bir süre önce 17 yüzyıldaki bazı yazılmış Giritli eserler Erotokritos'tan etkilenebilir. Osmanlı İmparatorluğu döneminde Girit'in halkına ve bunun dışında yaşayan halklara, eserin yayılması ve etkisi çok önemlidir.

Vintsentzos Kornaros'un eseri sadece edebi değil ama dilsel, tarihsel müziksel ve tiyatro eserleri da etkilemiş. Ayrıca, Yedi adalar fakültesine gibi sonraki edebi fakültelerine yayılmış. Yeni Yunan edebiyatında Erotokritos'un katkısı çok önemlidir.

Erotokritos'un uyarlamalarının araştırmalarında özel ilgisi var. 19 yüzyılında Dyonisios Erotokritos'u katharevousaya uyarlamaya ve Viana'da 1818 yılında basmaya karar verir. Daha sonra 1845 yılında İstanbul'da ve İzmir'de 1864 yılında yeniden basılmış.

Erotokritos'ta türk karşıtı çivileri olmasına rağmen, Yunanca konuşmayan Türk-Giritliler bile, eseri okumuş ya da duymuş. Hristiyanlık öncesi dönemde eserin yerleştirilmesi ve şairin sanatsal şekilde Karamanlı ile Türk'ün değiştirilmesi, şiiri daha yaklaşımlı yapmışlar. Ayrıca, şiirin Türkçe çevirisi, İstanbullu bir Türk işbirliği ile Giritli Türk'tan İstanbul'da yapılmış.

Erotokritos için 19. yüzyılın önemli öğrenilen kişilerin ve yazarların edebi görüşleri varmış. G. Tertsetis 1866 yılında Erotokritos'u Girit Devrimi ile bağdaştırmış ve onun ulusal karakterini vurgulamış. N. Konemenos'un 1875 yılında, bilgin D. Vernardakis'in vb gibi diğer fikirleri de varmış. Diğer farklı görüşler de ifade edilmiş. Bunlardan bazıları, bu şiir Yunanlığın bölünmesini yansıttığına inanıyordu.

V. Kornaros Erotokritos ile düzyazı modelini aşmaya ve lirizm, şiirsel görüntüler ve metaforların girmesini sağlamaya basarmış. Şiirin yayınması, edebi ve filolojik yerinde, müziğin yerinde ama aynı zamanda tiyatro sahnesinde de güzelce

yöntem ile olmuş. Errokritos, tiyatro sahnesinde canlanmış ve muhtemelen sürekli canlanır.

İKONOĞRAFI

Şekil 1. Aretusa'nın babası

Şekil 2. Aretusa'nın annesi

Şekil 3. Aretusa

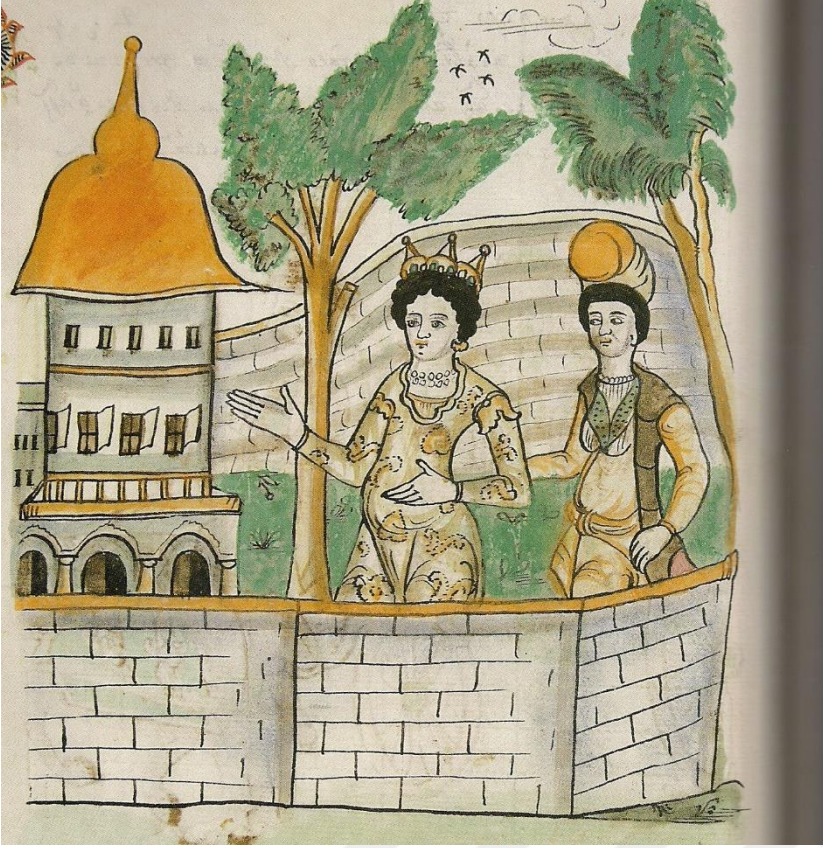
Şekil 4. Erotokritos

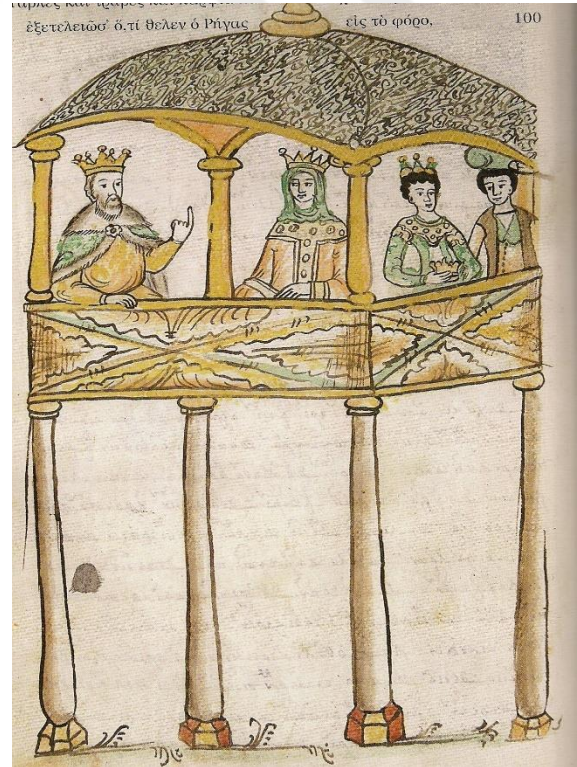
Şekil 5. Aretusa hapis'te

Şekil 6. Aretusa'nın odasında

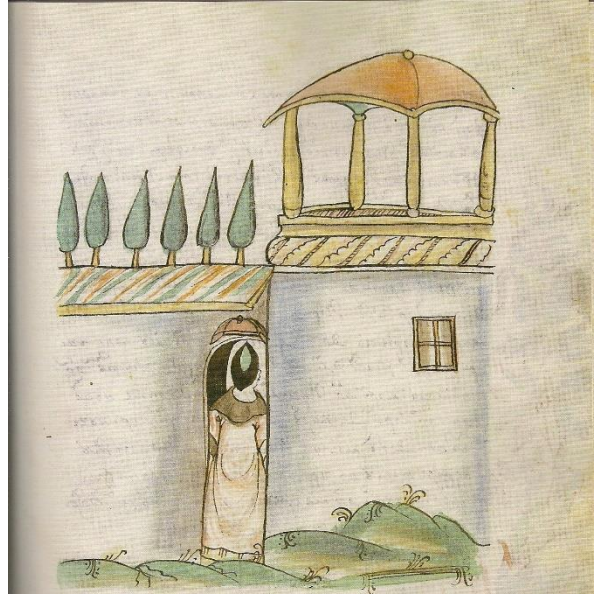
Şekil 7. Aretusa Erotokritos' un evinde

Şekil 8. Aretusa ailesininle Saray'da

Şekil 9. Aretusa ve Erotokritos

Şekil 10. Erotokritos Saray'da

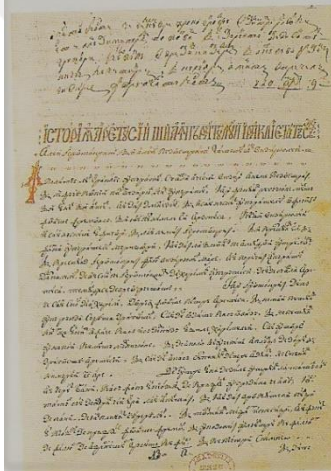
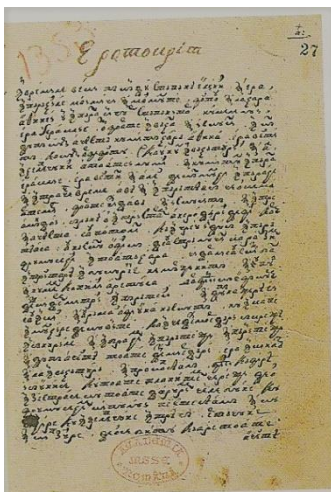
Şekil 11. Aretusa'nın babası ona hepise kulladırıyor

Şekil 12 Aretusa hepiste

Şek. 13. Mutlu sön Aretusa ve Erotokritos barıstırlar

Şekil 14. El yazısı 1789, 1811-1814

Şekil 15. El yazısı 1818, 1838-1839

Şekil 16. 19 yüzyıl.

ΚΑΥΝΑΚÇA

ΚΑΥΝΑΚÇA

(*Yunan*)

Μ.Ι. Μανουσάκας, *Η κρητική λογοτεχνία κατά την εποχή της Βενετοκρατίας*, Θεσσαλονίκη 1965.

Β.Κορνάρος, *Ερωτόκριτος*, επιμέλεια: Πετράκης Λογοθέτης, Αθήνα, 1998.

Στυλ. Αλεξίου, *ΚΡΙΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΤΣΕΝΤΖΟΣ ΚΟΡΝΑΡΟΣ ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ*, ΕΡΜΗΣ, Αθήνα 1994.

Ν.Β. Τωμαδάκης, « *ο Ερωτόκριτος και οι Τούρκοι* », Δρηρός 1 (1957), σ. 136-137.

Κ.Θ. Δημαράς, *Ιστορία της νεοελληνικής λογοτεχνίας*, τέταρτη έκδοση 1968.

Στέφ. Ξανθουδίδης, *Ερωτοκριτος*, Ηράκλειο, 1915.

Εστία» (τομ. ΙΘ΄ φυλλ. σελ. 492) υπό τον τίτλο Έλληνες Στρατιωΐται, 1885.

Ν.Πολίτης, *Ερωτόκριτος εν Λαογραφία*, Α΄ σελ. 19-70.

D. Holton, *ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΣΤΗΝ ΚΡΗΤΗ ΤΗΣ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ*, ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΡΗΤΗΣ.

Jacques Le Goff, *Το φαντασιακό στον Μεσαίωνα*. Δοκίμια, μετάφραση Νικ. Γκοτσίνας, Αθήνα, Κέδρος, 2008.

Gillian Beer, *Μυθιστορία*, μετάφραση Γ. Παπακωνσταντίνου, Αθήνα, Ερμής, 1974

Στ. Κακλαμάνης, « ο Ερωτόκριτος στα χρόνια της πρώιμης νεωτερικότητας» *Ζητήματα ποιητικής πρόσληψης του Ερωτόκριτου*, Σητεία, 2016.

Μ. Πασχάλης, « Ο γραμματολογικός χαρακτήρας του Ερωτόκριτου» , «*Πρώιμη νεοελληνική δημόδης γραμματεία. Γλώσσα, παράδοση και ποιητική*», Ηράκλειο, 2012, σ. 451-472.

Μ. Ρεπούση, Μεγάλη Ιδέα και τουρκικός εθνικισμός. Τάσεις και ρεύματα της εθνικής. Ιδεολογίας στην Ελλάδα (τέλος 18ου –αρχές20ου) και στην Οθωμανική αυτοκρατορία (19ος αι.- αρχές 20ου αι.). Σε *Εθνική συνείδηση και ιστορική παιδεία, Σεμινάριο 17 Πανελλήνιας Ένωσης Φιλολόγων*, Αθήνα,1994 σ. 82-89.

Suut Kemal Yetkin, «Η νέα Τουρκική Ποίησης», *Ελληνική Δημιουργία*, 1951.

Παύλος Κεδραίος, *Η Κρητική Ποίηση ως το 1900*, Δωρικός, Αθήνα, 1984.

Περιοδικά

ΕΠΕΤΗΡΙΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΚΡΗΤΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ, Αθήναι, τ. Α' (1938),τ.Β'(1939), τ. Γ'(1940), τ. Δ' (1941).

ΚΡΗΤΙΚΗ ΕΣΤΙΑ, περιοδική έκδοση της Ιστορικής Λαογραφικής και

Αρχαιολογικής Εταιρείας Κρήτης.

KAYNAKÇA

R.M. Dawkins, “ *The crypto- Christians of Turkey*” , Byzantion 8, 1933.

G. Horrocks, *Greek: A history of the language and its speakers*, Addison Wesley Publishing Company, 1997.

Margret SomersGloria Gibson *Reclaiming the Epistemological Other: Narrative and Social Constitution of Identity,*” *Social Theory and Politics of Identity* (Edit. by: C. Calhoun) Blackwell, Cambridge 1994.

YAZIŞMA (İNTERNET) AĞI

http://www.academia.edu/5128857/T%C3%9CRK_YUNAN_%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0LER%C4%B0NDE_B%C4%B0Z_VE_%C3%96TEK%C4%B0_%C3%96NYARGILARIN_D%C4%B0NAM%C4%B0KLER%C4%B0

<https://books.google.gr/books?id=yBpVHywjoVUC&pg=PA349&lpg=PA349&dq=erotokritos+bibliography&source=bl&ots=5aVVjBeKn1&sig=oWBbcJ3IDld-1XLJvuCk9nrfaRs&hl=el&sa=X&ved=0ahUKEwieuoSZuPnQAhUCSBQKHxND8kQ6AEIJzAC#v=onepage&q=erotokritos%20bibliography&f=false>

http://www.academia.edu/5128857/T%C3%9CRK_YUNAN_%C4%B0L%C4%B0%C5%9EK%C4%B0LER%C4%B0NDE_B%C4%B0Z_VE_%C3%96TEK%C4%B0_%C3%96NYARGILARIN_D%C4%B0NAM%C4%B0KLER%C4%B0